

MÄÄRUSED

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2019/1122,

12. märts 2019,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ seoses liidu registri toimimisega

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 19 lõiget 3,

ning arvestades järgmist:

- (1) Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 19 lõike 1 kohaselt peavad kõik alates 1. jaanuarist 2012 eraldatud lubatud heitkoguse ühikud (edaspidi „LHÜd“) olema kantud liidu registrisse. Liidu register loodi kõigepealt komisjoni määrusega (EL) nr 920/2010 ⁽²⁾.
- (2) Komisjoni määrusega (EL) nr 389/2013 ⁽³⁾ tunnistati kehtetuks määrus (EL) nr 920/2010 ning kehtestati liidu registri jaoks kauplemisperioodiks, mis algas 1. jaanuaril 2013, ja sellele järgnevatiks kauplemisperioodideks, direktiivi 2003/87/EÜ artikli 20 lõike 1 kohase sõltumatu tehingulogi jaoks ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 280/2004/EÜ ⁽⁴⁾ artikliga 6 ettenähtud registrite jaoks üldnõuded ning nende tööd ja hooldamist käsitlevad nõuded.
- (3) Liidu register tagab liidus direktiiviga 2003/87/EÜ loodud kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi (edaspidi „ELi HKS“) kohaste tehingute täpse arvestuse. Liidu register on standarditud ja turvatud elektrooniline ühiseid andmeelemente sisaldav andmebaas, mis võimaldab vastavalt vajadusele jälgida LHÜde väljaandmist, omamist, ülekandmist ja tühistamist ning tagada üldsuse juurdepääsu ja süsteemi konfidentsaalsuse, nagu on asjakohane. Register peaks tagama, et ei toimuks ülekandeid, mis ei ole kooskõlas direktiivist 2003/87/EÜ tulenevate kohustustega.
- (4) Alates 2021. aastast algab uus kõiki majandussektoreid hõlmavate õigusaktide rakendamise periood, millega algab ühtlasi ka uus ELi HKS-i periood. Tuleb tagada, et registrite süsteemi rakendamine ja toimimine oleks kooskõlas ka selle uue perioodi jaoks kehtestatud nõuetega.
- (5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/410 ⁽⁵⁾ muudeti oluliselt direktiivi 2003/87/EÜ, et hoogustada heitkoguste kulutõhusat vähendamist ja süsinikdioksiidiheite vähendamist toetavaid investeeringuid, mis nõuab muudatuste tegemist ka liidu registris. Nende muudatustega kehtestatud sätteid kohaldatakse alates 2021. aastast algavate perioodide suhtes.

⁽¹⁾ ELT L 275, 25.10.2003, lk 32.

⁽²⁾ Komisjoni 7. oktoobri 2010. aasta määrus (EL) nr 920/2010 standarditud ja turvatud registrisüsteemi kohta vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2003/87/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusele nr 280/2004/EÜ (ELT L 270, 14.10.2010, lk 1).

⁽³⁾ Komisjoni 2. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 389/2013, millega luuakse liidu register vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2003/87/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsustele nr 280/2004/EÜ ja nr 406/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrused (EL) nr 920/2010 ja nr 1193/2011 (ELT L 122, 3.5.2013, lk 1).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta otsus nr 280/2004/EÜ ühenduse kasvuhoonegaaside heitmete järelevalve ja Kyoto protokollide rakendamise süsteemi kohta (ELT L 49, 19.2.2004, lk 1).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/410, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ eesmärgiga hoogustada heitkoguste kulutõhusat vähendamist ja süsinikdioksiidiheite vähendamist toetavaid investeeringuid, ning otsust (EL) 2015/1814 (ELT L 76, 19.3.2018, lk 3).

- (6) Vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 13 kehtivad alates 1. jaanuarist 2013 eraldatud LHÜd tähtajatult. Alates 2021. aastast peab aga LHÜdel olema juures märge kauplemisperioodi kohta, mil need on loodud. Seepärast on vaja tagada asjakohased funktsioonid liidu registris. Märge selle kohta, millisel kümneaastasel perioodil on LHÜd loodud, peaks olema kontoomanikele nähtav vaid siis, kui see on vajalik selleks, et eristada ühes etapis loodud LHÜsid mõnes teises etapis loodud LHÜdest. Selline olukord on kolmandalt kauplemisperioodilt neljandale ülemineku ajal, arvestades asjaolu, et alates 2021. aastast algaval perioodil loodud LHÜd kehtivad üksnes alates 1. jaanuarist 2021 tekitatud heitkoguste jaoks.
- (7) Lisaks tuleks kohaldada LHÜde tagastamise suhtes piirangut, tagamaks, et LHÜsid saab kasutada heitkoguste jaoks üksnes alates selle kümneaastase perioodi esimese aastast, mil LHÜd välja anti. Selle piirangu järgimise tagamiseks on vaja nõuetele vastavuse arvnäitaja arvutamise eeskirju.
- (8) Direktiiviga (EL) 2018/410 jäeti välja direktiivi 2003/87/EÜ artikli 11b lõige 7. Seega ei ole ELi HKSis alates 1. jaanuarist 2021 algaval kauplemisperioodil enam võimalik kasutada rahvusvahelisi ühikuid. Järelikult ei või HKS-i kontodel hoida rahvusvahelisi ühikuid ja kaotatakse rahvusvaheliste ühikute kasutusõigused. Kuni kõigi kauplemisperioodiga 2013–2020 seotud nõutavate toimingute lõpuleviimiseni tuleks siiski rahvusvahelisi ühikuid ja seega ka rahvusvaheliste ühikute kasutusõigusi edasi kasutada. Lubamatud ühikud tuleks HKS-i kontodelt eemaldada pärast määruse (EL) nr 389/2013 asjakohaste sätete jätkuva kohaldatavuse lõppemist.
- (9) Pärast direktiivi 2003/87/EÜ nõuetele vastavaks tunnistatud ühikutest koosnevate LHÜde liigitamist finantsinstrumentideks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2014/65/EL⁽⁶⁾ on asjakohane kohandada liidu registrit reguleerivaid eeskirju, et viia need vajalikul määral kooskõlla finantsturge käsitlevate õigusaktidega, tagades eelkõige, et esitatakse asjakohane teave, mis võimaldab tulemuslikult tagada direktiivi 2014/65/EL ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 596/2014⁽⁷⁾ täitmist.
- (10) Kooskõlas direktiiviga 2014/65/EL ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 600/2014⁽⁸⁾ tuleb finantsinstrumentid tähistada standardi ISO 6166 kohase rahvusvahelise väärtpaberite identifitseerimisnumbriga (ISIN koodiga). Et hõlbustada kontoomanikel aruandluskohustuste täitmist, tuleks LHÜde ISIN koodi näidata liidu registris.
- (11) Määrust (EL) nr 389/2013 on vaja muuta, et rakendada sujuvalt komisjoni määruse (EL) nr 1031/2010⁽⁹⁾ kohast enampakkumisprotsessi, tuginedes eeskätt enampakkumisprotsessi rakendamisel saadud kogemustele ja sellele, et direktiivi 2014/65/EL I isa C jao punktis 11 loetletud lubatud heitkoguste väärtpaberid, millega kaubeldakse hetketurgudel, on alates 3. jaanuarist 2018 liigitatud finantsinstrumentideks. See liigitus tähendab eelkõige seda, et LHÜd, millega kaubeldakse hetketurgudel, kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 98/26/EÜ⁽¹⁰⁾ kohaldamisalasse. Muudatusi on vaja, et viia käesoleva määruse kohased enampakkumisi hõlmavad protsessid suuremasse kooskõlla direktiivi 98/26/EÜ nõuetega, sh tagada vajaduse korral nende nõuete ühtlane rakendamine siseriikliku õiguse alusel LHÜde enampakkumisel müümise eesmärgil.
- (12) Kuna LHÜd eksisteerivad ainult immateriaalses vormis ja on asendatavad, siis tuleks õigus LHÜle määrata lähtuvalt selle olemasolust liidu registri kontol, millel seda hoitakse. Lisaks on selleks, et vähendada liidu registrisse sisestatud tehingute tagasipööramisega seotud riske ning sellise tagasipööramise tagajärjel tekkida võivat süsteemi- ja turuhäiret, vaja tagada, et LHÜd oleksid täielikult asendatavad. Eelkõige tohib tehinguid tagasi pöörata, tühistada ja likvideerida vaid registri eeskirjade järgi ning neis eeskirjades ettenähtud ajavahemiku

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 596/2014, mis käsitleb turukuritarvitusi (turukuritarvituse määrus) ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/6/EÜ ja komisjoni direktiivid 2003/124/EÜ, 2003/125/EÜ ja 2004/72/EÜ (ELT L 173, 12.6.2014, lk 1).

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrus (EL) nr 600/2014 finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 84).

⁽⁹⁾ Komisjoni 12. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1031/2010 Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ (millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem) kohase kasvuhoonegaaside saastekvootide enampakkumise ajastamise, haldamise ja muude aspektide kohta (ELT L 302, 18.11.2010, lk 1).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 1998. aasta direktiiv 98/26/EÜ arvelduse lõplikkuse kohta makse- ja väärtpaberiarveldussüsteemides (EÜT L 166, 11.6.1998, lk 45).

jooksul. Käesolevas määruses sätestatu ei tohiks takistada kontoomanikku ega kolmandat isikut kasutamast aluseks olevast tehingust tulenevaid seadusjärgseid õigusi või esitamast sellisest tehingust tulenevaid seadusjärgseid nõudeid tagasisaamiseks või -andmiseks seoses süsteemi sisestatud tehinguga, näiteks pettuse või tehnilise vea korral, kui see ei põhjusta tehingu tagasipööramist, tühistamist või likvideerimist. Lisaks tuleks kaitsta LHÜ heas usus omandamist.

- (13) Põhihaldaja peamine ülesanne peaks olema luua liidu register ja Euroopa Liidu tehingulogi (ELi tehingulogi) ning neid töös hoida ja hooldada, hallata põhikontosid ning teha keskselt tehtavaid toiminguid. Riikliku haldaja peamine ülesanne peaks olema tegutseda liidu registris tema hallatavate kontode omanike kontaktpunktina ning teha kõiki kontoomanikega vahetult seotud toiminguid, sh avada ja sulgeda kontosid ning peatada kontodele juurdepääsu.
- (14) Kui liikmesriik eraldab direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10c alusel tasuta LHÜsid, tuleks need LHÜd välja anda kooskõlas kõnealuse direktiivi artikliga 10c.
- (15) Direktiivi 2003/87/EÜ muudeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/2392⁽¹⁾. Selle muudatusega pikendati kuni 31. detsembrini 2023 erandit, mille kohaselt ei laiene ELi HKSist tulenevad kohustused kolmandatesse riikidesse suunduvatele ja kolmandatest riikidest saabuvatele lendudele. Seega peavad õhusõidukikäitajad, kellele see erand kehtib, saama tasuta LHÜsid kuni nimetatud kuupäevani. Alates 1. jaanuarist 2021 kasutatakse õhusõidukikäitajatele tasuta eraldatavate LHÜde arvu määramisel direktiivi 2003/87/EÜ artiklis 9 osutatud lineaarset tegurit.
- (16) Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 11 kohaselt peavad pädevad asutused kandma iga aasta 28. veebruariks üle käitajatele asjaomaseks aastaks tasuta eraldatavate LHÜde koguse. Kui kõnealuse direktiiviga on ette nähtud käitajale eraldatud LHÜde koguse ümberarvutamine, peaks põhihaldaja tagama, et eraldatud kogus arvutatakse ümber kooskõlas direktiiviga 2003/87/EÜ ning et vajalikud muudatused tehakse liidu registris ja ELi tehingulogis enne, kui riigi pädev asutus võib LHÜd asjaomasele käitajale üle kanda.
- (17) Ükski käesoleva määruse säte ei tohiks takistada pädevat asutust nõudmast, et käitaja kannaks ELi eraldamiskontole üle sellise arvu LHÜsid, mis ületas talle asjaomaseks aastaks ettenähtud LHÜde kohandatud koguse, kui LHÜsid on eraldatud rohkem muu hulgas seetõttu, et algses eraldatud koguses on tehtud viga või et käitaja ei ole pädevale asutusele esitanud asjalikku teavet õigesti või täielikult; selle eelduseks on, et põhihaldaja on teinud liikmesriigi eraldustabelisse vastava muudatuse.
- (18) LHÜsid, mis on antud välja pärast seda, kui käitaja on ilma pädevat asutust eelnevalt teavitamata lõpetanud käitise tegevuse, millega need LHÜd on seotud, ei saa liigitada LHÜdeks direktiivi 2003/87/EÜ tähenduses. See tähendab, et kui ülemäära eraldatud kogus tuleneb sellest, et käitaja ei ole teatanud tootmise lõpetamisest, peaks olema võimalik eemaldada käitaja arvelduskontolt vastav arv LHÜsid ka ilma käitaja heakskiiduta.
- (19) Liidu registris hoitava teabe turvalisuse kaitsmiseks ja pettuse vältimiseks tuleks kohaldada piisavaid ja ühtlustatud nõudeid kontode avamise, autentimise ja juurdepääsuõiguste kohta. Määruses (EL) nr 389/2013 sätestatud nõuded tuleks läbi vaadata ja neid tuleks ajakohastada, et tagada nende tulemuslikkus, võttes samas arvesse proportsionaalsust. Kuigi Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2015/849⁽²⁾ sätestatud nõudeid ei kohaldata otse liidu registri haldajate suhtes, on kõnealuse direktiivi nõudeid ja kaitsemeetmeid võetud arvesse ka liidu registris kontode avamist ja hooldamist käsitlevates eeskirjades, pöörates erilist tähelepanu tegelikult kasu saavate omanike teabele. Määruse (EL) nr 389/2013 eeskirjad tuleks läbi vaadata, et võimaldada riiklikel haldajatel kohandada oma menetlusi vastavalt konkreetse toiminguga seotud tegelikule riskile.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2392, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, et jätkata kehtivate piirangute kohaldamist lennutegevuse ulatuse suhtes ja teha ettevalmistusi ülemaailmse turupõhise meetme rakendamiseks alates 2021. aastast (ELT L 350, 29.12.2017, lk 7).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).

- (20) Kui IV või VIII lisa alusel esitatakse tõendina muust liikmesriigist pärit originaaldokument või selle tõestatud koopia, tuleks vastavalt kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1191⁽¹³⁾ eeskirju.
- (21) Riiklikud haldajad, põhialdaja ja komisjon peavad järgima liidu ja riigisiseseid õigusakte, milles käsitletakse üksikisikute kaitset isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumist, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/679⁽¹⁴⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1725,⁽¹⁵⁾ juhul kui neid õigusakte kohaldatakse käesoleva määruse kohaselt hoitava ja töödeldava teabe suhtes.
- (22) Registreeritud süsteemis olevate kõigi protsesside, käitajate ja isikute andmed tuleks säilitada, kuid neis sisalduvad isikuandmed tuleks pärast asjakohase säilitamisaja lõppemist kustutada.
- (23) Komisjon ja riiklikud haldajad on käesoleva määruse kohaselt hoitava ja töödeldava teabe kaasvastutavad töötlejad. Liidu register ja ELi tehingulogi täidavad avalikke huve teenivaid ülesandeid. Isikuandmetega seotud rikkumise korral rakendatakse asjakohaseid teavitamismenetlusi vastavalt andmekaitset käsitlevatele õigusaktidele.
- (24) Riiklikud haldajad, põhialdaja ja komisjon peaksid tagama, et käesoleva määruse kohaselt hoitavat ja töödeldavat teavet saab kasutada üksnes liidu registri toimimiseks.
- (25) Liidu registrit reguleerivaid eeskirju tuleks lihtsustada, et vähendada võimalikult palju halduskoormust, kahjustamata samas ELi HKS-i keskkonnanäesmärkidele vastavust, turvalisust ja usaldusvärsust. Võimalike lihtsustuste ja nõuete leevenduste suuna ja ulatuse kindlaksmääramiseks koguti liidu registri riiklike haldajate praktilisi kogemusi ning konsulteeriti liikmesriikidega. Tulemuseks saadud uute eeskirjade eesmärk on muuta liidu register nii selle kasutajatele kui ka haldajatele lihtsamini mõistetavaks ja kasutatavaks.
- (26) Kui see on vajalik ja nii kaua, kui see on vajalik ELi HKS-i keskkonnanäesmärkidele vastavuse kaitsmiseks, ei tohi ELi HKS-is osalevad lennundussektori ja muud käitajad kasutada sellise liikmesriigi poolt välja antud LHÜsid, kes on vastavalt Euroopa Liidu lepingu (ELi lepingu) artiklile 50 teatanud Euroopa Ülemkogule oma kavatsusest liidust välja astuda.
- (27) Sidudes ELi HKS-i muude heitkogustega kauplemise süsteemidega, suurenevad heitevähendamismõimused ja vähenevad seega kliimamuutustega võitlemise kulud. Et direktiivi 2003/87/EÜ artikli 25 kohased sidumislingid saaksid toimida, on vaja teha liidu registrisse mitu kohandust. Seepärast tuleks määrust (EL) nr 389/2013 muuta, et muu hulgas tagada kolmandate riikide LHÜde tunnustamine nõuetele vastavuse eesmärgil, võimaldada selliste LHÜde ülekandmist, kontode loomist ja tehinguprotsesse ning lisada HKS-i sidumise peatamise tingimused.
- (28) Kõik ELi HKS-i kolmanda kauplemisperioodiga (2013–2020) seotud nõutavad toimingud tuleks viia lõpule kooskõlas määruses (EL) nr 389/2013 sätestatud eeskirjadega. Kuna direktiiviga 2003/87/EÜ lubati kasutada Kyoto protokollil alusel loodud rahvusvahelisi ühikuid, tuleks nende toimingute suhtes kõnealust määrust edasi kohaldada. Et tagada selgus selle kohta, milliseid eeskirju kohaldatakse ühelt poolt kõigi kolmanda kauplemisperioodiga seotud toimingute suhtes kooskõlas direktiiviga 2003/87/EÜ, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/29/EÜ,⁽¹⁶⁾ ja teiselt poolt kõigi neljanda kauplemisperioodiga seotud toimingute suhtes kooskõlas direktiiviga 2003/87/EÜ, mida on muudetud direktiiviga (EL) 2018/410, tuleks määruse (EL) nr 389/2013 nende sätete kohaldamisala, mida kohaldatakse pärast käesoleva määruse jõustumist jätkuvalt kolmanda kauplemisperioodiga seotud toimingute suhtes, piirata üksnes selle otstarbega.

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2016. aasta määrus (EL) 2016/1191, millega edendatakse kodanike vaba liikumist, lihtsustades teatavate avalike dokumentide Euroopa Liidus esitamise nõudeid, ja muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 (ELT L 200, 26.7.2016, lk 1).

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/29/EÜ, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, et täiustada ja laiendada ühenduse kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemi (ELT L 140, 5.6.2009, lk 63).

- (29) Vastavalt määruse (EL) 2018/1725 artiklile 42 on konsulteeritud Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse 18. oktoobril 2018,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I JAOTIS

ÜLDSÄTTED

1. PEATÜKK

Reguleerimise, kohaldamisala ja mõisted

Artikkel 1

Reguleerimise

Käesolevas määruses sätestatakse liidu registri ning direktiivi 2003/87/EÜ artikli 20 lõike 1 kohase sõltumatu tehingute registri jaoks üldnõuded ning nende tööd ja hooldamist käsitlevad nõuded.

Artikkel 2

Kohaldamisala

Käesolevat määrust kohaldatakse Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteemi (edaspidi „ELi HKS“) raames loodud lubatud heitkoguse ühikute (edaspidi „LHÜd“) suhtes.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse määruse (EL) nr 1031/2010 artikli 3 ja komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/331 ⁽¹⁷⁾ artikli 3 mõisteid. Kasutatakse ka järgmisi mõisteid:

- 1) „põhiahaldaja“ – isik, kelle on määranud komisjon vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 20;
- 2) „riiklik haldaja“ – kooskõlas artikliga 7 määratud üksus, kes vastutab liikmesriigi nimel liikmesriigi jurisdiktsiooni all olevate kasutajakontode haldamise eest liidu registris;
- 3) „kontoomanik“ – liidu registris kontot omav füüsiline või juriidiline isik;
- 4) „kontoteave“ – kogu teave, mis on vajalik konto avamiseks või töendaja registreerimiseks, sh kogu teave kontodele või töendajatele määratud esindajate kohta;
- 5) „pädev asutus“ – ametiasutus(ed), mille on liikmesriik nimetanud vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 18;
- 6) „töendaja“ – komisjoni rakendusmääruse (EL) 2018/2067 ⁽¹⁸⁾ artikli 3 punktis 3 määratud töendaja;
- 7) „lennunduse LHÜd“ – direktiivi 2003/87/EÜ artikli 3c lõike 2 kohaselt loodud LHÜd, sh samal eesmärgil loodud LHÜd, mis on pärit kõnealuse direktiivi artikli 25 alusel ELi HKSiga seotud heitkogustega kauplemise süsteemidest;
- 8) „üldised LHÜd“ – kõik muud direktiivi 2003/87/EÜ kohaselt loodud LHÜd, sh LHÜd, mis on pärit kõnealuse direktiivi artikli 25 alusel ELi HKSiga seotud heitkogustega kauplemise süsteemidest;
- 9) „protsess“ – automaatne tehniline menetlus, mille abil tehakse liidu registris konto või ühikuga seotud toiming;
- 10) „sooritamine“ – sooritamiseks esitatud protsessi täideviimine, mis võib päädida lõpuleviimisega, kui kõik tingimused on täidetud, või lõpetamisega;

⁽¹⁷⁾ Komisjoni 19. detsembri 2018. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/331, millega määratakse kindlaks üleliidulised üleminekueeskirjad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a kohaste lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamiseks ühtlustatud viisil (ELT L 59, 27.2.2019, lk 8).

⁽¹⁸⁾ Komisjoni 19. detsembri 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/2067, milles käsitletakse kasvuhoonegaaside heite- ja tonnkilomeetria-ruanete töendamist ja töendajate akrediteerimist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2003/87/EÜ (ELT L 334, 31.12.2018, lk 94).

- 11) „tööpäev“ – aasta mis tahes päev esmaspäevast reedeni;
- 12) „tehing“ – liidu registris aset leidev protsess, mille käigus kantakse LHÜ üle ühelt kontolt teisele;
- 13) „tagastamine“ – käitaja või õhusõidukikäitaja poolt sellise koguse LHÜde mahaarvestamine, mis vastab tema käitise või õhusõiduki tõendatud heitkogustele;
- 14) „kustutamine“ – LHÜ lõplik eemaldamine selle omaniku poolt, ilma et seda arvestataks maha tõendatud heitkoguste võrra;
- 15) „rahapesu“ – rahapesu direktiivi (EL) 2015/849 artikli 1 lõike 3 tähenduses;
- 16) „rasked kuriteod“ – rasked kuriteod direktiivi (EL) 2015/849 artikli 3 punkti 4 tähenduses;
- 17) „terrorismi rahastamine“ – terrorismi rahastamine direktiivi (EL) 2015/849 artikli 1 lõike 5 tähenduses;
- 18) „juhid“ – juhtimiskohustusi täitvad isikud määruse (EL) nr 596/2014 artikli 3 punkti 1 alapunkti 25 tähenduses;
- 19) „emaettevõtja“ – emaettevõtja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL⁽¹⁹⁾ artikli 2 punkti 9 tähenduses;
- 20) „tütarettevõtja“ – tütarettevõtja direktiivi 2013/34/EL artikli 2 punkti 10 tähenduses;
- 21) „kontsern“ – kontsern direktiivi 2013/34/EL artikli 2 punkti 11 tähenduses;
- 22) „keskne vastaspool“ – keskne vastaspool Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 648/2012⁽²⁰⁾ artikli 2 punkti 1 tähenduses;

2. PEATÜKK

Registrite süsteem

Artikkel 4

Liidu register

1. Põhialdaja hoiab käigus ja hooldab liidu registrit, sealhulgas selle tehnilist taristut.
2. Liikmesriigid kasutavad liidu registrit direktiivi 2003/87/EÜ artikli 19 kohaste kohustuste täitmiseks. Liidu register tagab riiklikele haldajatele ja kontoomanikele käesolevas määruses sätestatud protsessid.
3. Põhialdaja tagab, et liidu register vastab käesoleva määruse artikli 75 kohases andmevahetust käsitlevas ja tehnilises kirjelduses kehtestatud riistvara, võrguühenduse, tarkvara ja turvalisuse nõuetele.

Artikkel 5

Euroopa Liidu tehingulogi

1. Vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 20 luuakse standarditud elektroonilise andmebaasi kujul Euroopa Liidu tehingulogi (ELi tehingulogi), et sooritada käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvaid tehinguid.
2. Põhialdaja hoiab käigus ja hooldab ELi tehingulogi vastavalt käesolevale määrusele.
3. Põhialdaja tagab, et ELi tehingulogi on võimeline kontrollima ja registreerima kõiki käesolevas määruses osutatud protsesse ning see vastab käesoleva määruse artikli 75 kohases andmevahetust käsitlevas ja tehnilises kirjelduses kehtestatud riistvara, võrguühenduse ja tarkvara nõuetele.

⁽¹⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

⁽²⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 648/2012 börsiväliste tuletisinstrumentide, keskkete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta (ELT L 201, 27.7.2012, lk 1).

4. Põhialdaja tagab, et ELi tehingulogi on võimeline registreerima kõiki I jaotise 3. peatükis ning II ja III jaotises kirjeldatud protsesse.

Artikkel 6

Registrite ja ELi tehingulogi vahelised sideühendused

1. Põhialdaja tagab, et liidu registril on sideühendus kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemide registritega, mille suhtes on jõus direktiivi 2003/87/EÜ artikli 25 kohaselt sõlmitud sidumisleping LHÜdega tehtavate tehingute kohta teabe vahetamiseks.

2. Põhialdaja tagab, et liidu registril on vahetu sideühendus ELi tehingulogiga, et kontrollida ja registreerida LHÜdega tehtavaid tehinguid ja I jaotise 3. peatükis kirjeldatud kontohaldusprotsesse. Kõik LHÜdega tehtavad tehingud sooritatakse liidu registris ning need registreeritakse ja neid kontrollitakse ELi tehingulogis. Põhialdaja võib luua piiratud sideühenduse ELi tehingulogi ja liiduga ühinemise lepingu allkirjastanud kolmanda riigi registri vahel.

Artikkel 7

Riiklikud haldajad

1. Iga liikmesriik määrab riikliku haldaja. Liikmesriik pääseb oma kontodele ja tema jurisdiktsiooni alla kuuluvatele liidu registri kontodele ligi ja haldab neid vastavalt artiklile 10 riikliku haldaja kaudu, nagu on kindlaks määratud I lisas.

2. Liikmesriigid ja komisjon tagavad, et riiklike haldajate, põhialdaja ja kontoomanike vahel ei ole huvide konflikti.

3. Iga liikmesriik teatab komisjonile riikliku haldaja isiku ja kontaktandmed, sealhulgas hädaolukorra telefoninumbri, mida tuleb kasutada turvaintsidenti korral.

4. Komisjon kooskõlastab käesoleva määruse rakendamise iga liikmesriigi riikliku haldajaga ja põhialdajaga. Eelkõige peab komisjon kooskõlas aluslepingutega nõu käesoleva määrusega reguleeritud registrite töö ja käesoleva määruse rakendamise seotud küsimuste ja menetluste üle. Põhialdaja ja riiklike haldajate vahel kokkulepitud koostöötingimused hõlmavad ühiseid töömenetlusi käesoleva määruse rakendamiseks, muudatuste ja intsidentide haldamise menetlusi liidu registri jaoks, tehnilist kirjeldust liidu registri ja ELi tehingulogi toimimiseks ja usaldusväarsuse tagamiseks ning käesoleva määruse kohaselt kogutud isikuandmete töötajate ülesandeid käsitlevaid tingimusi. Koostöötingimused võivad sisaldada väliste sideühenduste, infotehnoloogiaristu ja kasutajakontole juurdepääsuga seotud menetluste ühendamise korda. Et I jaotise 3. peatükki rakendataks ühtlaselt, esitab põhialdaja iga kahe aasta järel riiklikele haldajatele aruande igas liikmesriigis kohaldatavate asjakohaste tavade kohta.

5. Põhialdaja, pädevad asutused ja riiklikud haldajad teostavad üksnes selliseid protsesse, mis on vajalikud nende ülesannete täitmiseks, nagu on sätestatud direktiivis 2003/87/EÜ ja selle sätete kohaselt vastu võetud meetmetes.

3. PEATÜKK

Kontod

1. jagu

Kõikidele kontodele kohaldatavad üldsätted

Artikkel 8

Kontod

1. Liikmesriigid ja põhialdaja tagavad, et liidu register sisaldab I lisas sätestatud kontosid.

2. Eri liiki kontodel võib hoida eri liiki ühikuid vastavalt I lisas sätestatule.

Artikkel 9

Konto olek

1. Konto olek võib olla üks järgmistest: avatud, blokeeritud, sulgemise ootel või suletud. Konkreetsetel aastatel võib konto olla ka väljaarvatud olekus.
2. Blokeeritud kontodelt ei saa algatada ühtegi protsessi, välja arvatud artiklites 22, 31 ja 56 sätestatud protsessid.
3. Enne konto sulgemist võib konto määrata sulgemise ootel olekusse seniks, kuni sulgemise vastu saab võtta parandusmeetmeid, või kuni konto sulgemise tingimused on täidetud, kuid mitte rohkem kui 10 aastaks. Sulgemise ootel olevatelt kontodelt ei saa algatada ühtegi protsessi, nendele kontodele ei saa ühikuid kanda ning kogu juurdepääs nendele kontodele on peatatud. Sulgemise ootel oleva konto oleku võib muuta avatuks üksnes siis, kui kõik konto avamise tingimused on täidetud.
4. Suletud kontodelt ei saa algatada ühtegi protsessi. Suletud kontot ei saa uuesti avada ega sinna ühikuid kanda.
5. Käitise väljaarvamisel ELi HKSist direktiivi 2003/87/EÜ artikli 27 või artikli 27a kohaselt määrab riiklik haldaja asjaomase käitaja arvelduskonto väljaarvatud olekusse, kuni väljaarvamine kestab.
6. Kui pädev asutus teatab, et õhusõidukikäitaja lennud ei kuulu asjaomasel aastal direktiivi 2003/87/EÜ I lisa kohaselt enam ELi HKS-i, määrab riiklik haldaja pärast asjaomase õhusõidukikäitaja eelnevat teavitamist kõnealuse õhusõidukikäitaja arvelduskonto väljaarvatud olekusse, kuni pädev asutus teatab, et selle õhusõidukikäitaja lennud on jälle ELi HKS-i arvatud.
7. Väljaarvatud kontodelt ei saa algatada ühtegi protsessi, välja arvatud artiklites 22 ja 57 sätestatud protsessid ning artiklites 31 ja 56 sätestatud protsessid, mis vastavad ajavahemikule, kui konto ei olnud väljaarvatud olekus.

Artikkel 10

Kontode haldamine

1. Igal kontrol on haldaja, kes vastutab liikmesriigi või liidu nimel konto haldamise eest.
2. Konto haldaja määratakse iga kontoliigi jaoks vastavalt I lisale.
3. Konto haldaja avab käesoleva määruse kohaselt konto, peatab kontole juurdepääsu või sulgeb konto, muudab selle olekut, kinnitab volitatud esindajad, lubab kontoandmetesse selliste muudatuste tegemist, milleks on vaja haldaja heakskiitu, algatab tehinguid, kui kontoesindaja või kontoomanik seda taotleb kooskõlas artikli 20 lõigetega 6 ja 7, ning algatab tehinguid pädeva asutuse või asjakohase õiguskaitseasutuse korraldusel.
4. Haldaja võib kontoomanikelt ja nende esindajatelt nõuda nõusolekut käesoleva määruse kohaste põhjendatud tingimuste täitmiseks, võttes arvesse II lisas sätestatud.
5. Kontode suhtes kohaldatakse nende haldaja liikmesriigi seadusi ja kontod kuuluvad nende haldaja liikmesriigi jurisdiktsiooni alla ning kontodel hoitavate ühikute asukohaks loetakse nende haldaja liikmesriigi territooriumi.

Artikkel 11

Põhialdaja teated

Põhialdaja teavitab kontoesindajaid ja riiklikku haldajat kõikidest kontoga seotud ning sooritamiseks esitatud protsessidest, nende lõpuleviimisest või lõpetamisest ja konto oleku muutusest artikli 75 kohases andmevahetust käsitlevas ja tehnilises kirjelduses kirjeldatud automaatse mehhanismi kaudu. Teated saadetakse konto haldaja liikmesriigi ametlikus keeles (ametlikes keeltes).

2. jagu

Kontode avamine ja ajakohastamine*Artikkel 12***Põhihaldaja hallatavate kontode avamine**

Põhihaldaja avab kõik HKSi halduskontod liidu registris.

*Artikkel 13***Enampakkumise tagatiste üleandmise konto avamine liidu registris**

1. Määruses (EL) nr 1031/2010 määratletud arvestussüsteem või täitmis- ja tasaarvestussüsteem, mis on ühendatud kõnealuse määruse artikli 26 või 30 kohaselt määratud enampakkumisplatvormiga, võib riiklikult haldajalt taotleda enampakkumise tagatiste üleandmise konto avamist liidu registris. Konto avamist taotlev isik esitab IV lisas sätestatud teabe.
2. Riiklik haldaja avab enampakkumise tagatiste üleandmise konto liidu registris või teavitab konto avamist taotlevat isikut artikli 19 kohasest konto avamisest keeldumisest 20 tööpäeva jooksul alates käesoleva artikli lõikes 1 ja artiklis 21 nõutud täieliku teabe saamisest.
3. Enampakkumise tagatiste üleandmise kontol hoitavaid LHÜsid käsitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 98/26/EÜ artikli 2 punktis m määratletud tagatisena.

Liidu registris avatud enampakkumise tagatiste üleandmise konto on asjakohane konto direktiivi 98/26/EÜ artikli 9 lõike 2 kohaldamisel ning loetakse, et see konto asub selles liikmesriigis ja selle suhtes kohaldatakse selle liikmesriigi seadusi, millele on osutatud käesoleva määruse artikli 10 lõikes 5.

*Artikkel 14***Käitaja arvelduskonto avamine liidu registris**

1. Asjakohane pädev asutus või käitaja esitab 20 tööpäeva jooksul pärast kasvuhoonegaaside heiteloa jõustumist asjakohasele riiklikule haldajale VI lisas sätestatud teabe ning taotleb riiklikult haldajalt käitaja arvelduskonto avamist liidu registris.
2. Riiklik haldaja avab igale käitisele käitaja arvelduskonto liidu registris või teavitab võimalikku kontoomanikku artikli 19 kohasest konto avamisest keeldumisest 20 tööpäeva jooksul alates käesoleva artikli lõikes 1 ja artiklis 21 nõutud täieliku teabe saamisest.
3. Uue käitaja arvelduskonto võib avada ainult siis, kui käitisele ei ole sama kasvuhoonegaaside heiteloa põhjal käitaja arvelduskontot juba avatud.

*Artikkel 15***Õhusõidukikäitaja arvelduskonto avamine liidu registris**

1. Pädev asutus või õhusõidukikäitaja esitab 20 tööpäeva jooksul pärast õhusõidukikäitaja seirekava kinnitamist asjakohasele riiklikule haldajale VII lisas sätestatud teabe ning taotleb riiklikult haldajalt õhusõidukikäitaja arvelduskonto avamist liidu registris.
2. Igal õhusõidukikäitajal on üks õhusõidukikäitaja arvelduskonto.
3. Õhusõidukikäitaja, kelle lennutegevusest tulenev heide aastas on kokku alla 25 000 CO₂-ekvivalenttonni või kelle õhusõidukid teevad vähem kui 243 lendu kolme järjestikuse neljakuulise perioodi kohta, võib volitada füüsilist või juriidilist isikut avama tema nimel õhusõidukikäitaja arvelduskonto ning tagastama LHÜsid vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 12 lõikele 2a. Nõuete täitmise eest vastutab endiselt õhusõidukikäitaja. Füüsilise või juriidilise isiku volitamisel tagab õhusõidukikäitaja, et volitatud isiku ning pädevate asutuste, riiklike haldajate, tõendajate või muude direktiivi 2003/87/EÜ ja selle rakendamiseks vastu võetud õigusaktide sätete kohaldamisalasse kuuluvate asutuste vahel ei ole huvide konflikti. Sellisel juhul esitab volitatud füüsiline või juriidiline isik lõike 1 kohaselt nõutud teabe.

4. Riiklik haldaja avab igale õhusõidukikäitajale õhusõidukikäitaja arvelduskonto liidu registris või teavitab võimalikku kontoomanikku artikli 19 kohasest konto avamisest keeldumisest 20 tööpäeva jooksul alates käesoleva artikli lõikes 1 ja artiklis 21 nõutud täieliku teabe saamisest.
5. Õhusõidukikäitajal võib olla ainult üks õhusõidukikäitaja arvelduskonto.

Artikkel 16

Kauplemiskonto avamine liidu registris

1. Võimalik kontoomanik esitab liidu registris kauplemiskonto avamiseks taotluse riiklikule haldajale. Võimalik kontoomanik esitab riikliku haldaja nõutud teabe, mis sisaldab vähemalt IV lisas sätestatud teavet.
2. Riikliku haldaja liikmesriik võib kauplemiskonto avamise tingimusena nõuda, et võimalike kontoomanike alaline elukoht või registreeritud asukoht on kontot haldava riikliku haldaja liikmesriigis.
3. Riikliku haldaja liikmesriik võib kauplemiskonto avamise tingimusena nõuda, et võimalikud kontoomanikud on käibemaksukohustuslastena registreeritud kontot haldava riikliku haldaja liikmesriigis.
4. Riiklik haldaja avab kauplemiskonto liidu registris või teavitab võimalikku kontoomanikku artikli 19 kohasest konto avamisest keeldumisest 20 tööpäeva jooksul alates käesoleva artikli lõikes 1 ja artiklis 21 nõutud täieliku teabe saamisest.

Artikkel 17

Riikliku arvelduskonto avamine liidu registris

Liikmesriigi pädev asutus annab riiklikule haldajale korralduse avada riiklik arvelduskonto liidu registris 20 tööpäeva jooksul alates III lisas sätestatud teabe saamisest.

Artikkel 18

Tõendaja registreerimine liidu registris

1. Taotlus tõendaja registreerimiseks liidu registris esitatakse riiklikule haldajale. Registreerimist taotlev isik esitab riikliku haldaja nõutud teabe, mis sisaldab III ja V lisas sätestatud teavet.
2. Riiklik haldaja registreerib tõendaja liidu registris või teavitab võimalikku tõendajat artikli 19 kohasest registreerimisest keeldumisest 20 tööpäeva jooksul alates käesoleva artikli lõikes 1 ja artiklis 21 nõutud täieliku teabe saamisest.

Artikkel 19

Konto avamisest või tõendaja registreerimisest keeldumine

1. Riiklik haldaja kontrollib, kas konto avamiseks või tõendaja registreerimiseks esitatud teave ja dokumendid on täielikud, ajakohased, täpsed ja õiged.

Põhjendatud kahtluse korral võib riiklik haldaja taotleda teiselt riiklikult haldajalt abi esimeses lõigus osutatud kontrolli tegemiseks. Sellise taotluse saanud haldaja võib abi andmisest keelduda. Võimalik kontoomanik või tõendaja võib sõnaselgelt paluda riiklikul haldajal sellist abi taotleda. Riiklik haldaja teavitab võimalikku kontoomanikku või tõendajat kõnealuselt abitaotlusest.

2. Riiklik haldaja võib konto avamisest või tõendaja registreerimisest keelduda:
 - a) kui esitatud teave ja dokumendid on mittetäielikud, aegunud või muul viisil ebatäpsed või valed;

- b) kui õiguskaitseasutus annab teavet või riiklikule haldajale on muul viisil kättesaadav teave selle kohta, et võimalik kontoomanik või juriidilise isiku korral mõni võimaliku kontoomaniku juht on uurimise all või on eelneva viie aasta jooksul süüdi mõistetud LHÜdega seotud pettuses, rahapesus, terrorismi rahastamises või muudes rasketes kuritegudes, milleks võidi kontot kasutada;
- c) kui riiklikul haldajal on põhjust uskuda, et kontot võidakse kasutada LHÜdega seotud pettuseks, rahapesuks, terrorismi rahastamiseks või muudeks rasketeks kuritegudeks;
- d) liikmesriigi õiguses sätestatud põhjustel.

3. Kui riiklik haldaja keeldub lõike 2 kohaselt käitaja arvelduskonto või õhusõidukikäitaja arvelduskonto avamisest, võib kõnealuse konto avada pädeva asutuse korraldusel. Kogu juurdepääs kontole peatatakse vastavalt artikli 30 lõikele 4 seniks, kuni lõikes 2 loetletud keeldumise põhjuseid enam ei esine.

4. Kui riiklik haldaja keeldub konto avamisest, võib konto avamist taotlev isik esitada vastuväiteid pädevale asutusele või siseriikliku õigusega määratud asjakohasele asutusele, kes annab riiklikule haldajale korralduse konto avada või jätab keeldumise muutmata oma põhjendatud otsusega, mille ta teeb siseriikliku õiguse nõuete kohaselt, mis on proportsionaalsed ning millega taotletakse käesoleva määrusega kooskõlas olevat õiguspärast eesmärki.

Artikkel 20

Volitatud esindajad

1. Põhihaldaja tagab, et liidu registri kontode volitatud esindajatel on juurdepääs asjakohastele kontodele ning üks järgmistest kontoomaniku nimel tegutsemise õigustest:

- a) protsesside algatamine;
- b) vajaduse korral protsesside kinnitamine;
- c) protsesside algatamine ja teise volitatud esindaja algatatud protsesside kinnitamine.

2. Igal kontol on selle avamisel vähemalt kaks volitatud esindajat, kelle õigused on kombineeritud ühel järgmistest viisidest:

- a) ühel volitatud esindajal on protsesside algatamise ja ühel protsesside kinnitamise õigus;
- b) ühel volitatud esindajal on protsesside algatamise ja teise volitatud esindaja algatatud protsesside kinnitamise õigus ning ühel volitatud esindajal on protsesside kinnitamise õigus;
- c) ühel volitatud esindajal on protsesside algatamise õigus ning ühel volitatud esindajal on protsesside algatamise ja teise volitatud esindaja algatatud protsesside kinnitamise õigus;
- d) kahel volitatud esindajal on protsesside algatamise ja teise volitatud esindaja algatatud protsesside kinnitamise õigus.

3. Tõendajal on vähemalt üks volitatud esindaja, kes algatab tõendaja nimel asjakohaseid protsesse. Tõendaja esindaja ei või olla ühegi konto esindaja.

4. Kontoomanik võib otsustada, et teise volitatud esindaja kinnitust ei ole vaja, et esitada ülekande sooritamiseks artikli 23 kohaselt loodud usalduskontode nimekirjas olevatele kontodele. Kontoomanik võib sellise otsuse tühistada. Otsusest ja otsuse tühistamisest antakse teada riiklikule haldajale esitatavas nõuetekohaselt allkirjastatud avalduses.

5. Peale lõigetes 1 ja 2 osutatud volitatud esindajate võib kontodel olla ka selliseid volitatud esindajaid, kellel on kontole üksnes lugemisõigusega juurdepääs.

6. Kui volitatud esindajal ei ole tehnilistel või muudel põhjustel juurdepääsu liidu registrile, võib ta paluda riiklikul haldajal algatada või kinnitada tema nimel tehinguid vastavalt asjaomasele volitatud esindajale antud õigustele, tingimusel et riiklik haldaja seda lubab ning et volitatud esindaja juurdepääsu ei peatunud käesoleva määruse kohaselt.

7. Kui konto volitatud esindajatel ei ole juurdepääsu liidu registrile, võib kontoomanik paluda riiklikul haldajal esitada tema nimel protsess sooritamiseks kooskõlas käesoleva määrusega ja tingimusel et riiklik haldaja seda lubab. Sellist palvet ei saa esitada suletud kontode puhul.
8. Artikli 75 kohases andmevahetust käsitlevas ja tehnilises kirjelduses võib iga kontoliigi kohta määrata maksimaalse volitatud esindajate arvu.
9. Volitatud esindajad peavad olema üle 18-aastased füüsilised isikud. Kõik ühe konto volitatud esindajad peavad olema erinevad isikud, kuid sama isik võib olla rohkem kui ühe konto volitatud esindaja. Riikliku haldaja liikmesriik võib nõuda, et vähemalt üks konto volitatud esindajatest on selle liikmesriigi alaline elanik; see nõue ei kehti tõendaja esindajate suhtes.

Artikkel 21

Volitatud esindajate määramine ja kinnitamine

1. Konto avamist või tõendaja registreerimist taotlev võimalik kontoomanik või tõendaja määrab kooskõlas artikliga 20 teatava arvu volitatud esindajaid.
2. Volitatud esindaja määramisel esitab kontoomanik haldaja nõutud teabe. See teave sisaldab vähemalt VIII lisas sätestatud teavet.

Kui võimalik volitatud esindaja on juba mõne konto esindajaks määratud ning kui kontoomanik selleks soovi avaldab, võib riiklik haldaja kasutada dokumente, mis esitati varasema määramise ajal lõikes 4 osutatud kontrolli eesmärgil.

3. Riiklik haldaja kinnitab volitatud esindaja või teatab kontoomanikule sellest keeldumisest 20 tööpäeva jooksul alates lõikes 2 nõutud kogu teabe saamisest. Kui määratud esindajat käsitleva teabe hindamiseks on vaja rohkem aega, võib haldaja hindamisprotsessi pikendada kuni 20 täiendava tööpäeva võrra ja teatab pikendamisest kontoomanikule.
4. Riiklik haldaja kontrollib, kas volitatud esindaja määramiseks esitatud teave ja dokumendid on täielikud, ajakohased, täpsed ja õiged.

Põhjendatud kahtluse korral võib riiklik haldaja taotleda teiselt riiklikult haldajalt abi esimeses lõigus osutatud kontrolli tegemiseks. Sellise taotluse saanud haldaja võib abi andmisest keelduda. Võimalik kontoomanik või tõendaja võib sõnaselgelt paluda riiklikul haldajal sellist abi taotleda. Riiklik haldaja teavitab võimalikku kontoomanikku või tõendajat kõnealuselt abitaotlusest.

5. Riiklik haldaja võib volitatud esindaja kinnitamisest keelduda:
 - a) kui esitatud teave ja dokumendid on mittetäielikud, aegunud või muul viisil ebatäpsed või valed;
 - b) kui õiguskaitseasutus annab teavet või riiklikule haldajale on muul viisil kättesaadav teave selle kohta, et võimalik esindaja on uurimise all või on eelneva viie aasta jooksul süüdi mõistetud LHÜdega seotud pettuses, rahapesus, terrorismi rahastamises või muudes rasketes kuritegudes, milleks võidi kontot kasutada;
 - c) liikmesriigi õiguses sätestatud põhjustel.
6. Kui riiklik haldaja keeldus volitatud esindaja kinnitamisest, võib kontoomanik esitada vastuväiteid siseriikliku õigusega määratud asjakohasele asutusele, kes annab riiklikule haldajale korralduse esindaja kinnitada või jätab keeldumise muutmata oma põhjendatud otsusega, mille ta teeb siseriikliku õiguse nõuete kohaselt, mis on proportsionaalsed ning millega taotletakse käesoleva määrusega kooskõlas olevat õiguspärast eesmärki.

Artikkel 22

Kontot ja volitatud esindajaid käsitleva teabe ajakohastamine

1. Kõik kontoomanikud teavitavad riiklikku haldajat 10 tööpäeva jooksul muutustest kontoteabes. Peale selle kinnitavad kontoomanikud riiklikule haldajale iga aasta 31. detsembriks, et nende kontoteave on endiselt täielik, ajakohane, täpne ja õige.
2. Käitajad ja õhusõidukikäitajad teavitavad oma konto haldajat 10 tööpäeva jooksul, kui on toimunud ühinemine või jagunemine.

3. Muutusest teavitamist tuleb täiendada riikliku haldaja poolt vastavalt käesolevale jaole nõutud teabega. Asjakohane riiklik haldaja kinnitab teabe ajakohastamise 20 tööpäeva jooksul alates teate ja täiendava teabe kättesaamisest. Haldaja võib teabe ajakohastamisest keelduda kooskõlas artikli 21 lõigetega 4 ja 5. Keeldumisest teatatakse kontoomanikule. Vastuväited keeldumisele võib esitada pädevale asutusele või siseriikliku õigusega määratud asjakohasele asutusele kooskõlas artikli 19 lõikega 4.
4. Vähemalt kord kolme aasta jooksul kontrollib riiklik haldaja, kas kontoteave on endiselt täielik, ajakohane, täpne ja õige, ning palub kontoomanikul teatada kõikidest võimalikest muutustest. Käitaja arvelduskonto, õhusõidukikäitaja arvelduskonto ja tõendaja puhul kontrollitakse seda vähemalt kord viie aasta jooksul.
5. Käitaja arvelduskonto omanik võib müüa või loovutada talle kuuluva käitaja arvelduskonto üksnes koos käitise, millega see konto on seotud.
6. Kui lõikest 5 ei tulene teisiti, ei või kontoomanik müüa ega loovutada oma konto omandiõigust teisele isikule.
7. Kui liidu registri konto omanikuks olev juriidiline isik muutub kontoomanike ühinemise või jagunemise tõttu, on kontoomanikuks eelmise kontoomaniku õigusjärglane, kui ta esitab artiklite 14, 15 ja 16 kohaselt nõutud dokumendid.
8. Volitatud esindaja ei või talle antud volitusi teisele isikule üle anda.
9. Kontoomanik või tõendaja võib taotleda volitatud esindaja volituste lõpetamist. Taotluse saamisel peatab riiklik haldaja volitatud esindaja juurdepääsu kontole. Asjaomane haldaja lõpetab volitatud esindaja volitused 20 tööpäeva jooksul alates taotluse saamisest.
10. Kontoomanik võib määrata uusi volitatud esindajaid kooskõlas artikliga 21.
11. Kui õhusõidukikäitajat haldav liikmesriik muutub kooskõlas direktiivi 2003/87/EÜ artiklis 18a sätestatud menetlusega, muudab põhihaldaja vastava õhusõidukikäitaja arvelduskonto riiklikku haldajat. Kui õhusõidukikäitaja arvelduskonto haldaja muutub, võib uus haldaja nõuda õhusõidukikäitajalt konto avamisega seotud teabe esitamist vastavalt artiklile 15 ja volitatud esindajaid käsitleva teabe esitamist vastavalt artiklile 21.
12. Kui lõikest 11 ei tulene teisiti, ei muudeta kontot haldavat liikmesriiki.

Artikkel 23

Usalduskontode nimekiri

1. Liidu registri kontodel võib olla usalduskontode nimekiri.
2. Sama kontoomaniku kontod, mida haldab sama riiklik haldaja, lisatakse automaatselt usalduskontode nimekirja.
3. ELi eraldamiskonto ja liidu kustutamiskonto lisatakse automaatselt usalduskontode nimekirja.
4. Usalduskontode nimekirjas muudatuste tegemist taotletakse ja need viiakse täide artiklis 35 sätestatud menetluse teel. Muudatuse algatavad ja kinnitavad kaks volitatud esindajat, kellel on vastavalt protsesside algatamise ja kinnitamise õigus. Muudatus tehakse viivitamata, kui tegu on kontode kustutamisega usalduskontode nimekirjast. Kõik ülejäänud muudatused usalduskontode nimekirjas tehakse pärast ettepaneku saamist neljandal tööpäeval kell 12.00 Kesk-Euroopa aja (CET) järgi.

3. jagu

Konto sulgemine

Artikkel 24

Konto sulgemine

Kui artiklist 29 ei tulene teisiti, sulgeb haldaja konto 10 tööpäeva jooksul alates kontoomanikult taotluse saamisest, välja arvatud artiklites 25 ja 26 osutatud kontod.

*Artikkel 25***Käitaja arvelduskonto sulgemine**

1. Pädev asutus teatab 10 tööpäeva jooksul riiklikule haldajale kasvuhoonegaaside heiteloa tühistamisest või käitise töö lõpetamisest teadasaamisest. Riiklik haldaja registreerib asjakohase kuupäeva liidu registris 10 tööpäeva jooksul alates teate saamisest.
2. Riiklik haldaja võib sulgeda käitaja arvelduskonto, kui on täidetud järgmised tingimused:
 - a) käitise töö lõpetati või kasvuhoonegaaside heiteluba tühistati;
 - b) viimase heitkoguse aasta on registreeritud liidu registris;
 - c) tõendatud heitkogused on registreeritud kõigi aastate kohta, mil käitaja kuulus ELi HKSi;
 - d) käitise käitaja on tagastanud tõendatud heitkogustega võrdse koguse või sellest enam LHÜsid;
 - e) artikli 48 lõike 4 kohast ülemääraste LHÜde tagasikandmist ei ole pooleli.

*Artikkel 26***Õhusõidukikäitaja arvelduskonto sulgemine**

1. Pädev asutus teatab riiklikule haldajale 10 tööpäeva jooksul alates kontoomaniku teate saamisest või muu tõendusmaterjali põhjal kindlakstegemisest, et õhusõidukikäitaja on ühinenud teise õhusõidukikäitajaga või lõpetanud kogu direktiivi 2003/87/EÜ I lisas nimetatud tegevuse.
2. Riiklik haldaja võib sulgeda õhusõidukikäitaja arvelduskonto, kui on täidetud järgmised tingimused:
 - a) lõike 1 kohane teade on esitatud;
 - b) viimase heitkoguse aasta on registreeritud liidu registris;
 - c) tõendatud heitkogused on registreeritud kõigi aastate kohta, mil õhusõidukikäitaja kuulus ELi HKSi;
 - d) õhusõidukikäitaja on tagastanud tõendatud heitkogustega võrdse koguse või sellest enam LHÜsid;
 - e) artikli 50 lõike 6 kohast ülemääraste LHÜde tagasikandmist ei ole pooleli.

*Artikkel 27***Tõendaja kustutamine registrist**

1. Riiklik haldaja kustutab tõendaja liidu registrist 10 tööpäeva jooksul alates tõendajalt registrist kustutamise taotluse saamisest.
2. Liidu registrist tõendaja kustutamiseks võib riiklikule haldajale anda korralduse ka pädev asutus, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:
 - a) tõendaja akrediteering on lõppenud või see on tühistatud;
 - b) tõendaja on oma tegevuse lõpetanud.

*Artikkel 28***Kontode sulgemine ning volitatud esindajate volituste lõpetamine haldaja algatusel**

1. Kui olukorda, mis põhjustas kontole juurdepääsu peatamise vastavalt artiklile 30, korduvatest teadetest hoolimata mõistliku aja jooksul ei lahendata, võib pädev asutus või asjakohane õiguskaitseasutus anda riiklikule haldajale korralduse sulgeda need kontod, millele juurdepääs on peatatud.

Käitaja arvelduskonto või õhusõidukikäitaja arvelduskonto puhul võib pädev asutus või asjakohane õiguskaitseasutus anda riiklikule haldajale korralduse muuta peatatud juurdepääsuga kontode olek blokeerituks seniks, kuni pädev asutus teeb kindlaks, et peatamise tinginud olukorda enam ei ole.

2. Kui kauplemiskontol ei ole ühe aasta jooksul registreeritud ühtegi tehingut, võib riiklik haldaja selle sulgeda pärast kontoomaniku teavitamist sellest, et kauplemiskonto suletakse 40 tööpäeva jooksul, välja arvatud juhul kui riiklik haldaja saab taotluse kontot mitte sulgeda. Kui riiklik haldaja kontoomanikult sellist taotlust ei saa, võib riiklik haldaja konto sulgeda või muuta konto olekut nii, et see oleks sulgemise ootel.
3. Riiklik haldaja sulgeb käitaja arvelduskonto või õhusõidukikäitaja arvelduskonto, kui pädev asutus on andnud selleks korralduse, kuna ei ole alust oodata, et tagastatakse veel LHÜsid või et ülemäärased LHÜd kantakse tagasi.
4. Riiklik haldaja võib volitatud esindaja volitused lõpetada, kui ta arvab, et volitatud esindaja kinnitamisest oleks tulnud keelduda kooskõlas artikli 21 lõikega 3, ning eelkõige juhul, kui ta saab teada, et volitatud esindaja määramisel esitatud dokumendid ja isikuandmed olid mittetäielikud, aegunud või muul viisil ebatäpsed või valed.
5. Kontoomanik võib 30 kalendripäeva jooksul esitada vastuväiteid tema konto oleku lõike 1 kohase muutmise või volitatud esindaja volituste lõike 4 kohase lõpetamise kohta siseriikliku õigusega määratud pädevale asutusele, kes annab riiklikule haldajale korralduse taastada konto olek või volitatud esindaja volitused või jätab konto oleku või volituste lõpetamise muutmata oma põhjendatud otsusega, mille ta teeb siseriikliku õiguse nõuete kohaselt, mis on proportsionaalsed ning millega taotletakse käesoleva määrusega kooskõlas olevat õiguspärast eesmärki.

Artikkel 29

Suletava konto positiivne saldo

Kui kontol, mille haldaja kavatses artiklite 24, 25, 26 ja 28 kohaselt sulgeda, on LHÜde saldo positiivne, palub haldaja kontoomanikul määrata teine konto, millele need LHÜd üle kanda. Kui kontoomanik ei ole haldaja palvele 40 tööpäeva jooksul vastanud, võib haldaja kanda LHÜd üle oma riiklikule arvelduskontole või muuta konto olekut nii, et see oleks sulgemise ootel.

4. jagu

Kontodele juurdepääsu peatamine

Artikkel 30

Kontodele juurdepääsu peatamine

1. Haldaja võib peatada volitatud esindaja juurdepääsu kõikidele registri kontodele või töendajatele või protsessidele, millele volitatud esindajal oleks muidu juurdepääs, kui haldajal on alust arvata, et volitatud esindaja on:
 - a) üritanud pääseda juurde kontodele või protsessidele, millele tal ei ole juurdepääsu õigust;
 - b) üritanud korduvalt pääseda juurde kontole või protsessile, kasutades vale kasutajatunnust ja salasõna või
 - c) üritanud kahjustada liidu registri või ELi tehingulogi või nendes käideldavate või säilitatavate andmete turvalisust, kättesaadavust, terviklikkust või konfidentsiaalsust.
2. Haldaja võib peatada volitatud esindajate kogu juurdepääsu konkreetsele kontole või töendajale, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:
 - a) kontoomanik on surnud või lõpetanud juriidilise isikuna tegevuse;
 - b) kontoomanik ei ole maksnud tasusid;
 - c) kontoomanik on rikkunud konto suhtes kohaldatavaid tingimusi;
 - d) kontoomanik ei ole nõustunud riikliku haldaja või põhihaldaja poolt tingimustes tehtud muudatustega;
 - e) kontoomanik ei ole teatanud kontoteabe muutumisest või esitanud tõendusmaterjali seoses kontoteabe muutumisega või kontoteabe uute nõuetega;

- f) kontoomanik ei ole järginud liikmesriigi nõuet, mille kohaselt peab kontrol olema volitatud esindaja, kelle alaline elukoht on riikliku haldaja liikmesriigis;
- g) kontoomanik ei ole järginud liikmesriigi nõuet, mille kohaselt peab kontoomaniku alaline elukoht või registreeritud asukoht olema konto haldaja liikmesriigis.
3. Haldaja võib peatada volitatud esindajate kogu juurdepääsu konkreetsele kontole või tõendajale kummalgi järgmisel juhul:
- a) kuni neljaks nädalaks, kui haldajal on alust arvata, et kontot kasutati või on plaanis kasutada pettuseks, rahapesuks, terrorismi rahastamiseks, korruptsiooniks või muudeks rasketeks kuritegudeks. Sellisel juhul kohaldatakse vastavalt artikli 67 sätteid. Rahapesu andmebüroo korraldusel võib seda ajavahemikku pikendada;
- b) selliste siseriikliku õiguse sätete alusel ja nendega kooskõlas, millega taotletakse õiguspärast eesmärki.
4. Riiklik haldaja võib peatada volitatud esindajate kogu juurdepääsu konkreetsele kontole või tõendajale, kui ta arwab, et konto avamisest või tõendaja registreerimisest oleks tulnud vastavalt artiklile 19 keelduda või et kontoomanik ei vasta enam konto avamise nõuetele.
5. Riiklik haldaja võib peatada volitatud esindajate kogu juurdepääsu kõigile kontoomaniku kontodele, kui temani jõuab teave, et kontoomaniku suhtes kohaldatakse maksejõuetusmenetlust. Juurdepääsu võib peatada seniks, kuni riiklik haldaja saab ametliku teabe selle kohta, kellel on õigus esindada kontoomanikku, ning kuni volitatud esindajad kinnitatakse või uued volitatud esindajad määratakse vastavalt artiklile 21.
6. Konto haldaja pöörab peatamise viivitamata tagasi, kui peatamise põhjustanud olukord on lahendatud.
7. Kontoomanik või kontoesindaja võib 30 kalendripäeva jooksul esitada lõigete 1–3 kohase juurdepääsu peatamise kohta vastuväiteid pädevale asutusele või siseriikliku õigusega määratud asjakohasele asutusele, kes annab riiklikule haldajale korralduse juurdepääs taastada või jätab peatamise muutmata oma põhjendatud otsusega, mille ta teeb siseriikliku õiguse nõuete kohaselt, mis on proportsionaalsed ning millega taotletakse käesoleva määrusega kooskõlas olevat õiguspärast eesmärki.
8. Pädev asutus või komisjon võib samuti anda riiklikule haldajale või põhihaldajale korralduse peatada juurdepääs ühel lõigetes 1–5 sätestatud põhjustest.
9. Haldaja liikmesriigi õiguskaitseasutus võib samuti taotleda haldajalt juurdepääsu peatamist siseriikliku õiguse alusel ja sellega kooskõlas.
10. Kui käitaja arvelduskonto omanik või õhusõidukikäitaja arvelduskonto omanik ei saa LHÜsid 10 tööpäeva jooksul enne direktiivi 2003/87/EÜ artikli 12 lõigetes 2a ja 3 sätestatud tagastamistähtaega tagastada käesoleva artikli kohase peatamise tõttu, tagastab riiklik haldaja kontoomaniku taotluse korral kontoomaniku poolt kindlaksmääratud arvu LHÜsid.
11. Kui LHÜde saldo on positiivne kontrol, millele juurdepääs on peatatud, võib pädev asutus või asjakohane õiguskaitseasutus anda siseriikliku õiguse sätetega kooskõlas riiklikule haldajale korralduse kanda LHÜd viivitamata üle asjakohasele riiklikule kontole või muuta konto olekut nii, et see oleks sulgemise ootel.

II JAOTIS

LIIDU REGISTRIT KÄSITLEVAD ERISÄTTED LIIDU HEITKOGUSTEGA KAUPLEMISE SÜSTEEMIS

1. PEATÜKK

Tõendatud heitkogused ja nõuetele vastavus

Artikkel 31

Käitise või õhusõidukikäitaja tõendatud heitkoguste andmed

1. Kui siseriikliku õigusega on nii ette nähtud, valib iga käitaja ja õhusõidukikäitaja tema kontot haldava riikliku haldaja juures registreeritud tõendajate nimekirjast endale tõendaja.

2. Riiklik haldaja, pädev asutus või pädeva asutuse otsuse korral kontoomanik või tõendaja sisestab eelmise aasta heiteandmed.
3. Aastaste heiteandmete esitamiseks kasutatakse IX lisas olevat vormi.
4. Kui käitaja aruanne käitise eelmise aasta heitkoguste kohta või õhusõidukikäitaja aruanne kogu eelmise aasta lennutegevusest tulenenud heitkoguste kohta on tunnistanud rahuldavaks vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 15, kinnitab tõendaja või pädev asutus aastased heiteandmed.
5. Riiklik haldaja või pädev asutus märgib kooskõlas lõikega 4 kinnitatud heitkogused liidu registris tõendatuks. Pädev asutus võib otsustada, et riikliku haldaja asemel märgib heitkogused liidu registris tõendatuks tõendaja. Kõik kinnitatud heitkogused märgitakse tõendatuks 31. märtsiks.
6. Pädev asutus võib anda riiklikule haldajale korralduse teha parandus käitise või õhusõidukikäitaja aastastes tõendatud heitkogustes, et tagada vastavus direktiivi 2003/87/EÜ artiklitele 14 ja 15; selleks sisestatakse asjaomase käitise või õhusõidukikäitaja vastava aasta parandatud ja tõendatud või hinnangulised heitkogused liidu registrisse.
7. Kui iga aasta 1. maiks ei ole liidu registrisse käitise või õhusõidukikäitaja eelmise aasta tõendatud heitkoguste arvnäitajat sisestatud või kui tõendatud heitkoguste arvnäitaja on tunnistanud valeks, arvutatakse liidu registrisse sisestatav asendav hinnanguline heitkoguste arvnäitaja võimalikult täpselt kooskõlas direktiivi 2003/87/EÜ artiklitega 14 ja 15.

Artikkel 32

Kontode blokeerimine tõendatud heitkoguste andmete esitamata jätmise tõttu

1. Kui iga aasta 1. aprilliks ei ole käitise või õhusõidukikäitaja eelmise aasta heiteandmeid liidu registrisse sisestatud ja tõendatuks märgitud, tagab põhihaldaja, et liidu register muudab asjaomase käitaja arvelduskonto või õhusõidukikäitaja arvelduskonto oleku blokeerituks.
2. Kui kõik käitise või õhusõidukikäitaja kõnealuse aasta tõendatud heitkoguste andmed, mille sisestamise tähtaeg on möödunud, on liidu registrisse kantud, tagab põhihaldaja, et liidu register muudab konto oleku avatuks.

Artikkel 33

Nõuetele vastavuse arvnäitajate arvutamine

1. Põhialdaja tagab, et iga aasta 1. mail määrab liidu register igale käitisele ja õhusõidukikäitajale, kellel on käitaja arvelduskonto või õhusõidukikäitaja arvelduskonto, mis ei ole suletud olekus, eelmise aasta nõuetele vastavuse arvnäitaja, milleks arvutatakse kõigi käimasoleva perioodi kohta tagastatud LHÜde summa, millest lahutatakse kõigi käimasoleva perioodi kuni eelmise aastani (kaasa arvatud) tõendatud heitkoguste summa ning liidetakse parandustegur. Nõuetele vastavuse arvnäitajat ei arvutata kontode jaoks, mille eelmine nõuetele vastavuse arvnäitaja oli null või positiivne ning viimase heitkoguse aastaks oli määratud eelmisele aastale eelnenud aasta. Arvutamisel ei võeta arvesse nende LHÜde tagastamist, mis on välja antud käimasolevale nõuetele vastavuse perioodile järgneva perioodi jaoks.

Põhialdaja tagab, et liidu register arvutab nõuetele vastavuse arvnäitaja enne artiklite 25 ja 26 kohast konto sulgemist.

2. Kauplemiss perioodide 2008–2012 ja 2013–2020 puhul on lõikes 1 osutatud parandustegur null, kui eelmise perioodi viimase aasta nõuetele vastavuse arvnäitaja oli nullist suurem, kuid jääb sama suureks kui eelmise perioodi viimase aasta nõuetele vastavuse arvnäitaja, kui nimetatud arvnäitaja oli nullist väiksem või võrdne nulliga. 1. jaanuaril 2021 algavate kauplemiss perioodide puhul on lõikes 1 osutatud parandustegur sama suur kui eelmise perioodi viimase aasta nõuetele vastavuse arvnäitaja.
3. Põhialdaja tagab, et liidu register registreerib iga käitise ja iga õhusõidukikäitaja nõuetele vastavuse arvnäitaja iga aasta kohta.

2. PEATÜKK

Tehingud

1. jagu

Üldist

Artikkel 34

Konkreetselt kontoliigilt saab algatada üksnes käesoleva määrusega selle kontoliigi jaoks sõnaselgelt ette nähtud tehinguid.

Artikkel 35

Ülekannete sooritamine

1. Kõigi käesolevas peatükis osutatud tehingute puhul nõuab liidu register ribavälist kinnitust, enne kui tehingu saab sooritamiseks esitada. Kui artikli 20 lõikest 4 ei tulene teisiti, esitatakse tehing sooritamiseks üksnes juhul, kui volitatud esindaja algatas ja teine kontoesindaja kinnitas tehingu ribaväliselt.

2. Põhihaldaja tagab, et kõik artiklis 55 osutatud ülekanded usalduskontode nimekirjas loetletud kontodele sooritatakse viivitamata, kui need esitatakse sooritamiseks tööpäeval ajavahemikus 10.00 kuni 16.00 Kesk-Euroopa aja järgi.

Muul ajal usalduskontode nimekirjas loetletud kontodele sooritamiseks esitatud ülekanne sooritatakse samal tööpäeval kell 10.00 Kesk-Euroopa aja järgi, kui see on esitatud sooritamiseks enne kella 10.00 Kesk-Euroopa aja järgi, või järgmisel tööpäeval kell 10.00 Kesk-Euroopa aja järgi, kui see on esitatud sooritamiseks pärast kella 16.00 Kesk-Euroopa aja järgi.

3. Põhihaldaja tagab, et kõik artiklis 55 osutatud ülekanded usalduskontode nimekirjas loetlemata kontodele ja ülekanded enampakkumise tagatiste üleandmise kontolt, kui need on esitatud sooritamiseks tööpäeval enne kella 12.00 Kesk-Euroopa aja järgi, sooritatakse järgmisel tööpäeval kell 12.00 Kesk-Euroopa aja järgi. Tehingud, mis esitatakse sooritamiseks tööpäeval pärast kella 12.00 Kesk-Euroopa aja järgi, sooritatakse sooritamiseks esitamise päevale järgneval teisel tööpäeval kell 12.00 Kesk-Euroopa aja järgi.

4. Põhihaldaja tagab, et ülekanded viiakse lõpule nende sooritamise päeval enne kella 16.00 Kesk-Euroopa aja järgi.

5. Põhihaldaja tagab, et liidu register võimaldab tehingu, mille suhtes kohaldatakse lõikes 3 sätestatud sooritamise reegleid, enne sooritamist katkestada. Volitatud esindaja võib algatada tehingu katkestamise vähemalt kaks tundi enne tehingu sooritamist. Kui tehingu katkestamine algatati pettusekahtluse tõttu, annab kontoomanik sellest pädevale riiklikule õiguskaitseasutusele viivitamata teada. See teade edastatakse seitsme tööpäeva jooksul riiklikule haldajale.

6. Kui kontoesindaja või kontoomanik kahtlustab, et ülekanne, mille suhtes kohaldatakse lõikes 3 sätestatud sooritamise reegleid, esitati sooritamiseks pettuse teel, võib kontoesindaja või kontoomanik hiljemalt kaks tundi enne ülekande sooritamist taotleda riiklikult haldajalt või vajaduse korral põhihaldajalt ülekande katkestamist kontoesindaja või kontoomaniku nimel. Kontoomanik annab pärast kõnealuse taotluse tegemist pettusekahtlusest pädevale riiklikule õiguskaitseasutusele viivitamata teada. See teade edastatakse seitsme tööpäeva jooksul riiklikule haldajale või vajaduse korral põhihaldajale.

7. Kui ülekanne esitatakse sooritamiseks, saadetakse kõigile kontoesindajatele teade ülekande kavandatud sooritamise kohta. Kui lõike 5 kohaselt algatatakse tehingu katkestamine, saadetakse teade kõigile kontoesindajatele ja kontot haldavale riiklikule haldajale.

8. Artikli 3 punkti 11 kohaldamisel võivad liikmesriigid otsustada, et konkreetse aasta riigipühasid asjaomases liikmesriigis käesoleva määruse kohaldamisel tööpäevadeks ei loeta. Otsuses täpsustatakse need päevad ja see avaldatakse asjaomasele aastale eelneva aasta 1. detsembriks.

Artikkel 36

LHÜde olemus ja tehingute lõplikkus

1. LHÜ on turul kaubeldav asendatav ja immateriaalne vahend.

2. LHÜ immateriaalsus tähendab, et liidu registri kanne on *prima facie* ja piisav tõend LHÜ omamise ja mis tahes muu sellise asjaolu kohta, mida käesoleva määruse kohaselt tuleb või on lubatud liidu registrisse kanda.

3. LHÜ asendatavus tähendab, et kõiki LHÜga seotud tagasisaamis- või tagasiandmiskohustusi, mis võivad tuleneda siseriiklikust õigusest, kohaldatakse ainult sama liiki LHÜde suhtes.

Kui artiklist 58 ja artikliga 73 ettenähtud kooskõlastusprotsessist ei tulene teisiti, muutub tehing lõplikuks ja pöördumatuks selle täideviimisel artikli 74 kohaselt. Ilma et see mõjutaks siseriikliku õiguse mis tahes sätet või siseriikliku õigusega ettenähtud edasikaebamisõigust, millest võib tuleneda mingi nõue või käsk sooritada liidu registris uus tehing, ei või ükski lepingute või tehingute tühistamist käsitlev õigusnorm, eeskiri ega tava viia registris käesoleva määruse kohaselt lõplikuks ja pöördumatuks muutunud tehingu likvideerimiseni.

Kontoomanikku ega kolmandat isikut ei takistata kasutamast aluseks olevast tehingust tulenevaid seadusjärgseid õigusi või esitamast nõudeid, sealhulgas tagasisaamiseks, tagasiandmiseks või kahju eest seoses liidu registris lõplikuks muutunud tehinguga, näiteks pettuse või tehnilise vea korral, kui see ei põhjusta tehingu tagasipööramist, tühistamist või likvideerimist liidu registris.

4. Heas usus tegutsev LHÜ ostja ja omanik omandab ülekandjalt LHÜ ilma omandiõiguse puudusteta.

2. jagu

LHÜde loomine

Artikkel 37

LHÜde loomine

1. Põhihaldaja võib luua vastavalt vajadusele ELi üldkoguse konto, ELi lennunduse üldkoguse konto, ELi enampakkumiskonto ja ELi lennunduse enampakkumiskonto ning loob või tühistab kontosid ja LHÜsid, kui see on vajalik liidu õigusaktide kohaselt, sealhulgas direktiivi 2003/87/EÜ ja määruse (EL) nr 1031/2010 artikli 10 lõike 1 kohaselt.

2. Põhihaldaja tagab, et liidu register annab igale LHÜle selle loomisel kordumatu tunnuskoodi.

3. Alates 1. jaanuarist 2021 loodud LHÜde juurde lisatakse märke selle kohta, millisel kümneaastasel perioodil alates 1. jaanuarist 2021 need loodi.

4. Põhihaldaja tagab, et liidu registris näidatakse standardis ISO 6166 määratletud LHÜde ISIN koode.

5. Kui lõikest 6 ei tulene teisiti, peab LHÜdel, mis on loodud vastavalt selle liikmesriigi riiklikule eraldustabelile, kes on Euroopa Liidu lepingu artikli 50 kohaselt teatanud Euroopa Ülemkogule oma kavatsusest liidust välja astuda, või mis müüakse sellise liikmesriigi määratud enampakkumispõlvil, olema riigikood ja need peavad olema eristatavad vastavalt nende loomise aastale.

6. Loodud LHÜdele ei lisata riigikoodi:

a) aastate kohta, mil liidu õiguse kohaldamine ei ole selles liikmesriigis veel lõppenud järgmise aasta 30. aprilliks, või kui on piisavalt tagatud, et LHÜde tagastamine peab toimuma õiguslikult täitmisele pöörataval viisil, enne kui aluslepingute kohaldamine selles liikmesriigis lõpeb;

b) kui LHÜd loodi aastate kohta, mil direktiivile 2003/87/EÜ vastavuse tagamine seoses asjaomastel aastatel tekitatud heitega on nõutav lepinguga, milles on sätestatud liidust väljaastumise kavatsusest teatanud liikmesriigi väljaastumise kord, ning kui väljaastumislepingu mõlema poole ratifitseerimiskirjad on hoiule antud.

3. jagu

Ülekanded kontodele enne enampakkumist ja LHÜde eraldamist*Artikkel 38***Enampakkumisel müüdavate üldiste LHÜde ülekandmine**

1. Põhialdaja kannab LHÜsid enampakkumisel müüva liikmesriigi nimel, keda esindab määruse (EL) nr 1031/2010 kohaselt määratud enampakkumise korraldaja, õigeaegselt üldised LHÜd üle ELi üldkoguse kontolt ELi enampakkumiskontole koguses, mis vastab kõnealuse määruse artikli 10 kohaselt määratud aastamahtudele.
2. Juhul kui aastamahtusid on kooskõlas määruse (EL) nr 1031/2010 artikliga 14 muudetud, kannab põhialdaja vastava koguse üldisi LHÜsid üle ELi üldkoguse kontolt ELi enampakkumiskontole või kui vaja, ELi enampakkumiskontolt ELi üldkoguse kontole.

*Artikkel 39***Tasuta eraldatavate üldiste LHÜde ülekandmine**

Põhialdaja kannab õigeaegselt üle üldised LHÜd ELi üldkoguse kontolt ELi eraldamiskontole koguses, mis vastab iga liikmesriigi riikliku eraldustabeli kohaselt tasuta eraldatavate LHÜde summale.

*Artikkel 40***Enampakkumisel müüdavate lennunduse LHÜde ülekandmine**

1. Põhialdaja kannab LHÜsid enampakkumisel müüva liikmesriigi nimel, keda esindab määruse (EL) nr 1031/2010 kohaselt määratud enampakkumise korraldaja, õigeaegselt lennunduse LHÜd üle ELi lennunduse üldkoguse kontolt ELi lennunduse enampakkumiskontole koguses, mis vastab kõnealuse määruse kohaselt määratud aastamahtudele.
2. Juhul kui aastamahtusid on kooskõlas määruse (EL) nr 1031/2010 artikliga 14 muudetud, kannab põhialdaja vastava koguse lennunduse LHÜsid üle ELi lennunduse üldkoguse kontolt ELi lennunduse enampakkumiskontole või kui vaja, ELi lennunduse enampakkumiskontolt ELi lennunduse üldkoguse kontole.

*Artikkel 41***Tasuta eraldatavate lennunduse LHÜde ülekandmine**

1. Põhialdaja kannab õigeaegselt üle lennunduse LHÜd ELi lennunduse üldkoguse kontolt ELi lennunduse eraldamiskontole koguses, mis vastab direktiivi 2003/87/EÜ artikli 3e lõike 3 alusel vastu võetud komisoni otsusega määratud tasuta eraldatavate lennunduse LHÜde arvule.
2. Juhul kui tasuta eraldatavate lennunduse LHÜde arvu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 3e lõike 3 kohase otsusega suurendatakse, kannab põhialdaja täiendavad lennunduse LHÜd ELi lennunduse üldkoguse kontolt üle ELi lennunduse eraldamiskontole koguses, mis vastab tasuta eraldatavate lennunduse LHÜde arvu suurenemisele.
3. Juhul kui tasuta eraldatavate lennunduse LHÜde arvu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 3e lõike 3 kohase otsusega vähendatakse, kustutab põhialdaja lennunduse LHÜsid ELi lennunduse eraldamiskontolt koguses, mis vastab tasuta eraldatavate lennunduse LHÜde arvu vähenemisele.

*Artikkel 42***Lennunduse LHÜde ülekandmine erireservi**

1. Põhialdaja kannab õigeaegselt üle lennunduse LHÜd ELi lennunduse üldkoguse kontolt ELi erireservikontole koguses, mis vastab direktiivi 2003/87/EÜ artikli 3e lõike 3 kohaselt vastu võetud otsusega määratavale erireservis hoitavate lennunduse LHÜde arvule.

- Juhul kui erireservis hoitavate lennunduse LHÜde arvu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 3e lõike 3 kohaselt vastu võetud otsusega suurendatakse, kannab põhihaldaja täiendavad lennunduse LHÜd ELi lennunduse üldkoguse kontolt üle ELi erireservikontole koguses, mis vastab erireservis hoitavate lennunduse LHÜde arvu suurenemisele.
- Juhul kui erireservis hoitavate lennunduse LHÜde arvu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 3e lõike 3 kohaselt vastu võetud otsusega vähendatakse, kustutab põhihaldaja lennunduse LHÜsid ELi erireservikontolt koguses, mis vastab erireservis hoitavate lennunduse LHÜde arvu vähenemisele.
- Juhul kui direktiivi 2003/87/EÜ artikli 3f kohaselt eraldatakse erireservist LHÜsid, kantakse õhusõidukikäitajale kogu kauplemisperioodiks tasuta eraldatavate lennunduse LHÜde lõplik kogus automaatselt ELi erireservikontolt üle ELi lennunduse eraldamiskontole.

Artikkel 43

Üldiste LHÜde ülekandmine ELi üldkoguse kontole

Põhialdaja kannab iga kauplemisperioodi lõpus kõik ELi eraldamiskontole jäänud LHÜd üle ELi üldkoguse kontole.

Artikkel 44

Lennunduse LHÜde ülekandmine ELi lennunduse üldkoguse kontole

Põhialdaja kannab iga kauplemisperioodi lõpus kõik ELi erireservikontole jäänud LHÜd üle ELi lennunduse üldkoguse kontole.

Artikkel 45

Lennunduse LHÜde kustutamine

Põhialdaja tagab, et iga kauplemisperioodi lõpus kantakse kõik ELi lennunduse eraldamiskontole jäänud LHÜd üle liidu kustutamiskontole.

4. jagu

LHÜde eraldamine paiksetele üksustele

Artikkel 46

Riiklike eraldustabelite kandmine liidu registrisse

- Iga liikmesriik esitab komisjonile 31. detsembriks 2020 aastate 2021–2025 riikliku eraldustabeli ja 31. detsembriks 2025 aastate 2026–2030 riikliku eraldustabeli. Liikmesriigid tagavad, et riiklikud eraldustabelid sisaldavad X lisas sätestatud teavet.
- Kui komisjon leiab, et riiklik eraldustabel vastab direktiivile 2003/87/EÜ, delegeeritud määrusele (EL) 2019/331 ning direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10c kohaselt komisjoni poolt vastu võetud otsustele, annab ta põhialdajale korralduse sisestada riiklik eraldustabel liidu registrisse. Vastasel korral lükkab ta riikliku eraldustabeli mõistliku aja jooksul tagasi ja teatab sellest kohe asjaomasele liikmesriigile, esitades oma põhjendused ning määrates kriteeriumid, mis tuleb täita, et eraldustabel järgmisel korral vastu võetaks. Kõnealune liikmesriik esitab läbivaadatud riikliku eraldustabeli komisjonile kolme kuu jooksul.

Artikkel 47

Riiklike eraldustabelite muutmine

- Põhialdaja tagab, kõik riiklikus eraldustabelis koosõlas paiksetele üksustele LHÜde tasuta eraldamise eeskirjadega tehtud muudatused tehakse ka liidu registris.

2. Kui lõike 1 kohaselt tehakse muudatus, saadetakse teade muudatusest mõjutatud üksust haldavale riiklikule haldajale.
3. Liikmesriik teatab komisjonile oma riikliku eraldustabeli muutmisest seoses LHÜde tasuta eraldamisega vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 10c.

Kui komisjon leiab, et riikliku eraldustabeli muudatused vastavad direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 10c, annab ta pärast esimese lõigu kohase teate saamist põhihaldajale korralduse teha liidu registris hoitavas riiklikus eraldustabelis vastavad muudatused. Vastasel korral lükkab ta muudatused mõistliku aja jooksul tagasi ja teatab sellest asjaomasele liikmesriigile viivitamata, esitades oma põhjendused ning määraes kriteeriumid, mis tuleb täita, et muudatused järgmisel korral vastu võetaks.

Artikkel 48

Üldiste LHÜde tasuta eraldamine

1. Riiklik haldaja märgib riiklikku eraldustabelisse iga käitaja, iga aasta ja iga X lisas osutatud õigusliku aluse kaupa, kas käitis peaks asjaomasel aastal saama tasuta eraldatavaid LHÜsid.
2. Põhihaldaja tagab, et liidu register kannab üldised LHÜd vastavalt asjakohasele riiklikule eraldustabelile automaatselt üle ELi eraldamiskontolt asjakohasele käitaja avatud või blokeeritud arvelduskontole, võttes arvesse artikli 75 kohases andmevahetust käsitlevas ja tehnilises kirjelduses esitatud automaatse ülekandmise korda.
3. Kui käitaja väljaarvatud arvelduskonto ei võta vastu lõike 2 kohaselt üle kantavaid LHÜsid, ei kanta väljaarvamise aastate LHÜsid kontole üle isegi siis, kui selle olek muudetakse järgnevateks aastateks avatuks.
4. Põhihaldaja tagab, et käitaja saab kanda ülemäärased LHÜd tagasi ELi eraldamiskontole pärast seda, kui liikmesriigi riiklikusse eraldustabelisse on tehtud artikli 47 kohaselt muudatus käitajale ülemääraste eraldatud LHÜde koguse parandamiseks ning pädev asutus on palunud käitajal need ülemäärased LHÜd tagasi kanda.
5. Pädev asutus võib anda riiklikule haldajale korralduse kanda ülemäärased LHÜd tagasi ELi eraldamiskontole, kui LHÜsid eraldati ülemääraste seetõttu, et eraldamine toimus pärast seda, kui käitaja oli lõpetanud tegevuse käitises, millega seoses LHÜd eraldati, ilma pädevat asutust sellest teavitamata.

5. jagu

LHÜde eraldamine õhusõidukikäitajatele

Artikkel 49

Lennunduse riiklike eraldustabelite muutmine

1. Liikmesriik teatab komisjonile oma lennunduse riikliku eraldustabeli muudatustest.
2. Kui komisjon leiab, et lennunduse riikliku eraldustabeli muudatused vastavad direktiivile 2003/87/EÜ ja eelkõige kõnealuse direktiivi artikli 3f lõike 7 kohaselt arvatud ja avaldatud LHÜdele, mis eraldatakse erireservist, annab ta põhihaldajale korralduse teha liidu registris hoitavas lennunduse riiklikus eraldustabelis vastavad muudatused. Vastasel korral lükkab ta muudatused mõistliku aja jooksul tagasi ja teatab sellest liikmesriigile viivitamata, esitades oma põhjendused ning määraes kriteeriumid, mis tuleb täita, et muudatused järgmisel korral vastu võetaks.
3. Kui õhusõidukikäitajate ühinemine puudutab õhusõidukikäitajaid, keda haldavad eri liikmesriigid, algatab muudatuse seda õhusõidukikäitajat haldav riiklik haldaja, kelle LHÜd liidetakse teise õhusõidukikäitaja LHÜdele. Enne muudatuse tegemist on vaja seda õhusõidukikäitajat haldava riikliku haldaja nõusolekut, kelle LHÜdele liidetakse ühinenud õhusõidukikäitaja LHÜd.

Artikkel 50

Lennunduse LHÜde tasuta eraldamine

1. Riiklik haldaja märgib lennunduse riiklikku eraldustabelisse iga õhusõidukikäitaja ja iga aasta kohta, kas õhusõidukikäitaja peaks asjaomasel aastal saama tasuta eraldatavaid LHÜsid.

2. Põhialdaja tagab, et liidu register kannab lennunduse LHÜd vastavalt asjakohasele eraldustabelile automaatselt üle ELi lennunduse eraldamiskontolt asjakohasele õhusõidukikäitaja avatud või blokeeritud arvelduskontole, võttes arvesse artikli 75 kohases andmevahetust käsitlevas ja tehnilises kirjelduses esitatud automaatse ülekandmise korda.
3. Kui vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 25 on olemas kehtiv leping ja selle alusel tuleb lennunduse LHÜd üle kanda mõne muu kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi registris avatud õhusõidukikäitaja arvelduskontole, tagab põhialdaja koostöös kõnealuse teise registri haldajaga, et liidu register kannab need lennunduse LHÜd ELi lennunduse eraldamiskontolt üle selle teise registri asjaomasele kontole.
4. Kui vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 25 on olemas kehtiv leping ja selle alusel tuleb mõne muu kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemile vastavad lennunduse LHÜd üle kanda liidu registris avatud õhusõidukikäitaja arvelduskontole, tagab põhialdaja koostöös kõnealuse teise registri haldajaga, et liidu register kannab need lennunduse LHÜd selle teise registri asjaomaselt kontolt üle liidu registris avatud õhusõidukikäitaja arvelduskontole, kui kõnealuse teise kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi haldamise eest vastutav pädev asutus on selle kinnitanud.
5. Kui õhusõidukikäitaja väljaarvatud arvelduskonto ei võta vastu lõike 2 kohaselt üle kantavaid LHÜsid, ei kanta väljaarvamise aastate LHÜsid kontole üle isegi siis, kui selle olek muudetakse järgnevatel aastatel avatuks.
6. Põhialdaja tagab, et õhusõidukikäitaja saab kanda ülemäärased LHÜd tagasi ELi lennunduse eraldamiskontole pärast seda, kui liikmesriigi lennunduse riiklikusse eraldustabelisse on tehtud artikli 49 kohaselt muudatus õhusõidukikäitajale ülemäära eraldatud LHÜde koguse parandamiseks ning pädev asutus on palunud õhusõidukikäitajal need ülemäärased LHÜd tagasi kanda.
7. Pädev asutus võib anda riiklikule haldajale korralduse kanda ülemäärased LHÜd tagasi ELi eraldamiskontole, kui LHÜsid eraldati ülemäära seetõttu, et eraldamine toimus pärast seda, kui õhusõidukikäitaja oli lõpetanud tegevuse, millega seoses LHÜd eraldati, ilma pädevat asutust sellest teavitamata.

Artikkel 51

Lennunduse LHÜde tagasi andmine

Kui lennunduse riiklikku eraldustabelit muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ artikli 25a kohaselt pärast asjaomaseks aastaks eraldatud LHÜde ülekandmist õhusõidukikäitaja arvelduskontole vastavalt käesoleva määruse artiklile 50, sooritab põhialdaja kõik direktiivi 2003/87/EÜ artikli 25a kohaselt vastu võetud meetmetega nõutavad ülekanded.

6. jagu

Enampakkumine

Artikkel 52

Enampakkumistabelite sisestamine ELi tehingulogisse

1. Ühe kuu jooksul pärast enampakkumiskalendri kindlaksmääramist ja enne selle avaldamist vastavalt määruse (EL) nr 1031/2010 artikli 11 lõikele 1, artikli 13 lõigetele 1 ja 2 ning artikli 32 lõikele 4 esitab määruses (EL) nr 1031/2010 määratletud asjaomane täitmis- ja tasaarvestussüsteem või arvestussüsteem komisjonile sellekohase enampakkumistabeli.

Kõnealune täitmis- ja tasaarvestussüsteem või arvestussüsteem esitab alates 2012. aastast iga kalendriaasta kohta kaks enampakkumistabelit – ühe üldiste LHÜde ja teise lennunduse LHÜde müümiseks enampakkumisel – ning tagab, et enampakkumistabelid sisaldavad XIII lisas sätestatud teavet.

2. Kui komisjon leiab, et enampakkumistabel vastab määrusele (EL) nr 1031/2010, annab ta põhialdajale korralduse sisestada enampakkumistabel ELi tehingulogisse. Vastasel korral lükkab ta enampakkumistabeli mõistliku aja jooksul tagasi ja teatab sellest kohe määruses (EL) nr 1031/2010 määratletud täitmis- ja tasaarvestussüsteemile või arvestussüsteemile, esitades oma põhjendused ning määrates kriteeriumid, mis tuleb täita, et enampakkumistabel järgmisel korral vastu võetaks. Täitmis- ja tasaarvestussüsteem või arvestussüsteem esitab muudetud enampakkumistabeli komisjonile kolme kuu jooksul.

3. Iga käesoleva artikli lõike 2 kohaselt ELi tehingulogisse sisestatud enampakkumistabelit või muudetud enampakkumistabelit käsitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 98/26/EÜ artikli 2 punktis i määratletud maksejuhisenä.

Ilma et see piiraks artikli 53 lõike 3 kohaldamist, käsitatakse iga sellise enampakkumistabeli või muudetud enampakkumistabeli esitamise hetke hetkena, mil maksejuhise sisestatakse direktiivi 98/26/EÜ artikli 2 punktis a määratletud süsteemi vastavalt kõnealuse direktiivi artikli 3 lõikele 3.

Artikkel 53

Enampakkumistabeli muutmise

1. Määruses (EL) nr 1031/2010 määratletud asjaomane täitmis- ja tasaarvestussüsteem või arvestussüsteem teatab komisjonile viivitamata enampakkumistabeli kõikidest vajalikest muudatustest.
2. Kui komisjon leiab, et muudetud enampakkumistabel vastab määrusele (EL) nr 1031/2010, annab ta põhihaldajale korralduse sisestada muudetud enampakkumistabel ELi tehingulogisse. Vastasel korral lükkab ta muudatused mõistliku aja jooksul tagasi ja teatab sellest kõnealusele täitmis- ja tasaarvestussüsteemile või arvestussüsteemile viivitamata, esitades oma põhjendused ning määrates kriteeriumid, mis tuleb täita, et muudatused järgmisel korral vastu võetaks.
3. Kui komisjon saab teada muudatusest, mida on enampakkumistabelisse vaja teha ning millest täitmis- ja tasaarvestussüsteem või arvestussüsteem ei ole teatanud, võib ta anda põhihaldajale korralduse peatada enampakkumistabeliga määratud LHÜde üleandmine.

Artikkel 54

LHÜde müük enampakkumisel

1. Komisjon annab põhihaldajale õigeaegselt korralduse kanda LHÜsid enampakkumisel müüva liikmesriigi taotluse korral, keda esindab määruse (EL) nr 1031/2010 kohaselt määratud enampakkumise korraldaja, vastavalt enampakkumistabelitele üle üldisi LHÜsid ELi enampakkumiskontolt ja/või lennunduse LHÜsid ELi lennunduse enampakkumiskontolt asjakohasele enampakkumise tagatiste üleandmise kontole. Asjaomase enampakkumise tagatiste üleandmise konto omanik tagab enampakkumisel müüdü LHÜde üleandmise edukatele pakkujatele või nende õigusjärglastele kooskõlas määrusega (EL) nr 1031/2010.
2. Enampakkumise tagatiste üleandmise konto volitatud esindajalt võidakse kooskõlas määrusega (EL) nr 1031/2010 nõuda, et ta kannaks enampakkumise tagatiste üleandmise kontolt üle andmata LHÜde üle ELi enampakkumiskontole või ELi lennunduse enampakkumiskontole.

7. jagu

Kauplemine

Artikkel 55

LHÜde üleanded

1. Kui lõikest 2 ei tulene teisiti, tagab põhihaldaja kontoomaniku taotlusel, et liidu register teeb LHÜde üleande mis tahes muule kontole, kui seda üleandmist ei takista ülekannet algatava või vastuvõtva konto olek.
2. Käitaja arvelduskontolt ja õhusõidukikäitaja arvelduskontolt võib LHÜsid üle kanda ainult artikli 23 kohaselt koostatud usalduskontode nimekirjas olevale kontole.
3. Käitaja arvelduskonto või õhusõidukikäitaja arvelduskonto omanik võib otsustada, et tema kontolt saab teha üleandeid kontole, mis ei ole artikli 23 kohaselt koostatud usalduskontode nimekirjas. Käitaja arvelduskonto või õhusõidukikäitaja arvelduskonto omanik võib sellise otsuse tühistada. Otsusest ja otsuse tühistamisest antakse teada riiklikule haldajale esitatavas nõuetekohaselt allkirjastatud avalduses.
4. Ülekannet algatav volitatud esindaja märgib üleande algatamisel liidu registris, kas ülekanne on kahepoolne tehing, välja arvatud kui kõnealune tehing registreeritakse kauplemiskohas, või kas see arvestatakse keskses vastaspooles või kas see on ülekanne liidu registris sama kontoomaniku eri kontode vahel.

8. jagu

LHÜde tagastamine*Artikkel 56***LHÜde tagastamine**

1. Käitaja või õhusõidukikäitaja tagastab LHÜd, tehes liidu registrile ettepaneku:
 - a) kanda teatav arv LHÜsid asjaomaselt käitaja arvelduskontolt või õhusõidukikäitaja arvelduskontolt üle liidu kustutamiskontole;
 - b) registreerida nende ülekantud LHÜde arv ja liik, mis on tagastatud käitaja käitise või õhusõidukikäitaja heitkoguste eest käimasoleval perioodil.
2. Põhialdaja tagab, et liidu register ei võimalda esitada tagastamiseks LHÜsid, mida ei võeta arvesse artikli 33 lõike 1 kohaselt nõuetele vastavuse arvnäitaja arvutamiseks.
3. Juba tagastatud LHÜd ei saa enam uuesti tagastada.
4. Kui vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 25 on olemas kehtiv leping, kohaldatakse käesoleva artikli lõikeid 1, 2 ja 3 ELi HKSiga seotud kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemis välja antud ühikute suhtes.
5. LHÜsid, millel on artikli 37 lõike 5 kohane riigikood, ei saa tagastada.

9. jagu

LHÜde kustutamine*Artikkel 57***LHÜde kustutamine**

1. Põhialdaja tagab, et liidu register täidab direktiivi 2003/87/EÜ artikli 12 lõike 4 kohaselt esitatud kontoomaniku taotluse kustutada kontoomaniku kontodel hoitavad LHÜd:
 - a) kandes täpsustatud arvu LHÜsid asjakohaselt kontolt üle liidu kustutamiskontole;
 - b) registreerides ülekantud LHÜde arvu kustutatuna käimasoleva aasta kohta.
2. Kustutatud LHÜsid ei registreerita heitkoguste eest tagastatuna.

10. jagu

Tehingu tagasipööramine*Artikkel 58***Ekslikult algatatud lõpuleviidud protsesside tagasipööramine**

1. Kui kontoomanik või tema nimel tegutsev riiklik haldaja on tahtmatult või ekslikult algatanud ühe lõikes 2 osutatud tehingutest, võib kontoomanik esitada oma konto haldajale kirjaliku taotluse lõpuleviidud tehingu tagasipööramiseks. Taotlusele kirjutavad nõuetekohaselt alla kontoomaniku volitatud esindaja või esindajad, kes on volitatud algatama seda liiki tehingut, mille tagasipööramist taotletakse, ning taotlus esitatakse kümne tööpäeva jooksul alates protsessi täideviimisest. Taotlus sisaldab kinnitust selle kohta, et tehing algatati ekslikult või tahtmatult.
2. Kontoomanikud võivad taotleda järgmiste tehingute tagasipööramist:
 - a) LHÜde tagastamine;
 - b) LHÜde kustutamine.
3. Kui konto haldaja teeb kindlaks, et taotlus vastab lõikes 1 sätestatud tingimustele, ning on taotlusega nõus, võib ta taotleda tehingu tagasipööramist liidu registris.

4. Kui riiklik haldaja on tahtmatult või ekslikult algatanud ühe lõikes 5 osutatud tehingutest, võib ta esitada põhihaldajale kirjaliku taotluse lõpuleviidud tehingu tagasipööramiseks. Taotlus sisaldab kinnitust selle kohta, et tehing algatati ekslikult või tahtmatult.
5. Riiklikud haldajad võivad taotleda järgmiste tehingute tagasipööramist:
- üldiste LHÜde eraldamine;
 - lennunduse LHÜde eraldamine.
6. Põhialdaja tagab, et liidu register võtab lõike 1 kohaselt tehtud tagasipööramise taotluse vastu, blokeerib ühikud, mis tuleb tehingu tagasipööramisega üle kanda, ning edastab taotluse põhialdajale eeldusel, et täidetud on kõik järgmised tingimused:
- LHÜde tagastamise või kustutamise tehing, mille tagasipööramist taotletakse, on lõpule viidud kuni 30 tööpäeva enne konto haldaja kooskõlas lõikega 3 esitatud taotlust;
 - pärast tagastamistehingu tagasipööramist ei osutu ükski käitaja või õhusõidukikäitaja tagasipööramise tõttu nõuetele mittevastavaks.
7. Põhialdaja tagab, et liidu register võtab lõike 4 kohaselt tehtud tagasipööramise taotluse vastu, blokeerib ühikud, mis tuleb tehingu tagasipööramisega üle kanda, ning edastab taotluse põhialdajale eeldusel, et täidetud on järgmised tingimused:
- tagasipööratava tehingu sihtkontol on endiselt vajalik kogus seda liiki ühikuid, millega tagasipööratav tehing tehti;
 - üldiste LHÜde eraldamine, mille tagasipööramist taotletakse, toimus pärast käitise loa tühistamise kuupäeva või pärast seda, kui käitis lõpetas täielikult või osaliselt töö.
8. Põhialdaja tagab, et liidu register viib lõpule tagasipööramise samasse ühiku liiki kuuluvate ühikutega, mis on tagasipööratava tehingu sihtkontol.

3. PEATÜKK

Seosed muude kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemidega

Artikkel 59

Sidumiskokkulepete rakendamine

Põhialdaja võib luua kontosid ja protsesse ning teha tehinguid ja muid toiminguid sobival ajal, et rakendada direktiivi 2003/87/EÜ artiklite 25 ja 25a kohaselt sõlmitud lepinguid ja kokkuleppeid.

III JAOTIS

TEHNILISED ÜHISSÄTTED

1. PEATÜKK

Liidu registri ja ELi tehingulogi tehnilised nõuded

1. jagu

Kättesaadavus

Artikkel 60

Liidu registri ja ELi tehingulogi kättesaadavus ja usaldusväärsus

- Põhialdaja võtab kõik põhjendatud meetmed tagamaks, et:
 - liidu register on kontode esindajatele ja riiklikele haldajatele juurdepääsuks kättesaadav 24 tundi päevas ja seitse päeva nädalas;

- b) artiklis 6 osutatud sideühendusi liidu registri ja ELi tehingulogi vahel hoitakse toimivana 24 tundi päevas ja seitse päeva nädalas;
 - c) põhiriistvara ja -tarkvara töös tekkida võivate rikete puhuks on olemas varuriistvara ja -tarkvara;
 - d) liidu register ja ELi tehingulogi vastavad viivitamata kontode esindajate taotlustele.
2. Põhihaldaja tagab, et liidu register ja ELi tehingulogi kasutavad vastupidavaid süsteeme ja menetlusi, et kaitsta kõiki asjaomaseid andmeid ning hõlbustada kõikide andmete ja toimingute kiiret taastamist rikke või õnnetuse korral.
 3. Põhihaldaja tagab, et liidu registri ja ELi tehingulogi töös tekkivad katkestused on minimaalsed.

Artikkel 61

Kasutajatugi

1. Riiklikud haldajad abistavad ja toetavad riikliku kasutajatoe kaudu neid liidu registri kontode omanikke ja esindajaid, keda nad haldavad.
2. Põhihaldaja toetab riiklike haldajaid keskse kasutajatoe kaudu, et aidata neid lõike 1 kohase abi osutamisel.

2. jagu

Turvalisus ja autentimine

Artikkel 62

Liidu registri autentimine

Liidu registri identsust autendib ELi tehingulogi vastavalt artikli 75 kohasele andmevahetust käsitlevale ja tehnilisele kirjeldusele.

Artikkel 63

Juurdepääs liidu registri kontodele

1. Kontode esindajatel on liidu registri turvalise ala kaudu juurdepääs oma kontodele liidu registris. Põhihaldaja tagab, et liidu registri veebisaidi turvalisele alale on võimalik juurde pääseda interneti kaudu. Liidu registri veebisait on kättesaadav kõikides liidu ametlikes keeltes.
2. Riiklikel haldajatel on liidu registri turvalise ala kaudu juurdepääs kontodele, mida nad liidu registris haldavad. Põhihaldaja tagab, et sellele liidu registri veebisaidi turvalisele alale on võimalik juurde pääseda interneti kaudu.
3. Volitatud esindajate või riiklike haldajate ja liidu registri turvalise ala vaheline sidepidamine krüpteeritakse vastavalt artikli 75 kohases andmevahetust käsitlevas ja tehnilises kirjelduses kehtestatud turvanõuetele.
4. Põhihaldaja võtab kõik vajalikud meetmed tagamaks, et liidu registri veebisaidi turvalisele alale ei pääseta juurde ilma loata.
5. Kui volitatud esindaja mandaadi turvalisust on rikutud, peatab volitatud esindaja viivitamata oma juurdepääsu asjakohasele kontole, teavitab sellest konto haldajat ning taotleb uue mandaadi. Kui kontole ei ole juurdepääsu peatamiseks võimalik juurde pääseda, palub volitatud esindaja viivitamata riiklikul haldajal tema juurdepääs peatada.

Artikkel 64

Autentimine ja volitamine liidu registris

1. Põhihaldaja tagab, et riiklikele haldajatele ja igale volitatud esindajale määratakse mandaat, et neid liidu registrisse sisenemisel autendida.

2. Volitatud esindajal on juurdepääs ainult nendele liidu registri kontodele, mille suhtes tal on volitused, ning ta võib taotleda ainult nende protsesside algatamist, milleks tal on artikli 21 kohased volitused. Kontodele saadakse juurdepääs ja taotlused esitatakse liidu registri veebisaidi turvalise ala kaudu.
3. Lisaks lõikes 1 osutatud mandaadile kasutab volitatud esindaja liidu registrile juurdepääsuks teisest autentimist vastavalt artikli 75 kohases andmevahetust käsitlevas ja tehnilises kirjelduses esitatud teise autentimise mehhanismi liikidele.
4. Konto haldaja võib eeldada, et liidu registri poolt edukalt autentitud kasutaja on autentimismandaadi alusel registreeritud volitatud esindaja, välja arvatud juhul, kui volitatud esindaja teavitab konto haldajat sellest, et tema mandaadi turvalisust on rikutud, ning taotleb oma mandaadi asendamist.
5. Volitatud esindaja võtab kõik vajalikud meetmed oma mandaadi kaotamise, varguse või rikkumise vältimiseks. Volitatud esindaja teatab riiklikule haldajale viivitamata oma mandaadi kaotamisest, vargusest või rikkumisest.

Artikkel 65

Kogu juurdepääsu peatamine turvarikkumise või -riski korral

1. Põhihaldaja võib peatada ajutiselt juurdepääsu liidu registrile või ELi tehingulogile või nende osadele, kui tal on põhjust kahtlustada, et liidu registri või ELi tehingulogi turvalisust ohustab turvarikkumine või tõsine risk komisjoni otsuse (EL, Euratom) 2017/46⁽²¹⁾ tähenduses ning ohus on ka artiklis 60 osutatud tagavaravahendid. Juhul kui juurdepääsu peatamise põhjused püsivad üle viie tööpäeva, võib komisjon anda põhihaldajale korralduse jätta peatamine jõusse.

Põhihaldaja teavitab viivitamata kõiki riiklikke haldajaid juurdepääsu peatamisest, selle põhjustest ja tõenäolisest kestusest.

2. Turvarikkumisest või -riskist teada saanud riiklik haldaja teavitab viivitamata põhihaldajat. Põhihaldaja võib võtta lõikes 1 osutatud meetmeid.
3. Kui riiklik haldaja saab teada lõikes 1 kirjeldatud olukorrast, mille tõttu tuleb peatada kogu juurdepääs kontodele, mida ta käesoleva määruse kohaselt haldab, peatab ta kogu juurdepääsu kõikidele tema hallatavatele kontodele ja teavitab viivitamata põhihaldajat. Põhihaldaja teavitab nii kiiresti kui võimalik kõiki riiklikke haldajaid.
4. Kontoomanikke teavitatakse lõigete 1, 2 ja 3 kohaselt võetud meetmetest, kusjuures peatamisest teatatakse ette nii palju kui võimalik. Teates märgitakse peatamise tõenäoline kestus ning teade tuleb esitada selgelt liidu registri veebisaidi avalikus osas.

Artikkel 66

LHÜdele juurdepääsu peatamine kuritahtliku teingu kahtluse korral

1. Riiklik haldaja või pädeva asutuse või siseriikliku õigusega määratud asjakohase asutuse korraldusel tegutsev riiklik haldaja võib peatada juurdepääsu tema hallatava liidu registri osa LHÜdele:

- a) kuni neljaks nädalaks, kui tal on kahtlus, et LHÜsid on kasutatud pettuse, rahapesu, terrorismi rahastamise, korruptsiooni või muu raske kuriteoga seotud teingus;
- b) kui juurdepääs peatatakse selliste siseriikliku õiguse sätete alusel ja nendega kooskõlas, millega taotletakse õiguspärasest eesmärgi.

Esimese lõigu punkti a kohaldamisel kohaldatakse artiklit 67. Rahapesu andmebüroo korraldusel võib seda ajavahemikku pikendada.

⁽²¹⁾ Komisjoni 10. jaanuari 2017. aasta otsus (EL, Euratom) 2017/46 Euroopa Komisjoni side- ja infosüsteemide turvalisuse kohta (ELT L 6, 11.1.2017, lk 40).

2. Komisjon võib anda põhihaldajale korralduse peatada kuni neljaks nädalaks juurdepääs liidu registri või ELi tehingulogi LHÜdele, kui tal on kahtlus, et LHÜsid on kasutatud pettuse, rahapesu, terrorismi rahastamise, korrupsiooni või muu raske kuriteoga seotud tehingus.
3. Riiklik haldaja või komisjon teatab juurdepääsu peatamisest viivitamata pädevale õiguskaitsesutusele.
4. Riikliku haldaja liikmesriigi riiklik õiguskaitsesutus võib samuti nõuda haldajalt juurdepääsu peatamist siseriikliku õiguse alusel ja sellega kooskõlas.

Artikkel 67

Koostöö asjakohaste pädevate asutustega ja rahapesust, terrorismi rahastamisest või muudest kuritegudest teatamine

1. Põhialdaja ja riiklikud haldajad teevad koostööd direktiivi 2003/87/EÜ nõuete täitmise üle järelevalvet tegevate ametiasutustega ning LHÜde esmas- ja järelturu üle järelevalvet tegevate pädevate asutustega, et nad saaksid LHÜde turgudest tervikliku ülevaate.
2. Riiklik haldaja, selle juhid ja töötajad teevad asjakohaste pädevate asutustega igakülgset koostööd selleks, et kehtestada adekvaatsed ja sobivad menetlused rahapesu või terrorismi rahastamisega seotud toimingute ärahoidmiseks ja ennetamiseks.
3. Riiklik haldaja, selle juhid ja töötajad teevad igakülgset koostööd direktiivi (EL) 2015/849 artiklis 32 osutatud rahapesu andmebürooga, milleks viivitamata:
 - a) teavitatakse omal algatusel rahapesu andmebürood juhtumitest, mille puhul nad teavad, kahtlustavad või neil on põhjust kahtlustada, et pannakse toime või on toime pandud või on üritatud toime panna rahapesu, terrorismi rahastamist või kuritegu;
 - b) esitatakse rahapesu andmebüroole selle nõudmise korral kogu vajalik teave kohaldatavates õigusaktides sätestatud korras.
4. Lõikes 2 osutatud teave edastatakse riikliku haldaja liikmesriigi rahapesu andmebüroole. Siseriiklikes meetmetes, millega võetakse üle direktiivi (EL) 2015/849 artikli 45 lõikes 1 osutatud põhimõtted ja menetlused nõuetele vastavuse tagamise ja teabe vahetamise kohta, määratakse isik või isikud, kes vastutavad teabe edastamise eest vastavalt käesolevale artiklile.
5. Riikliku haldaja liikmesriik tagab, et direktiivi (EL) 2015/849 artikleid 37, 38, 39, 42 ja 46 üle võtvaid siseriiklikke meetmeid kohaldatakse riikliku haldaja suhtes.
6. Kontoomanik annab igast pettusest või pettusekahtlusest pädevale riiklikule õiguskaitsesutusele viivitamata teada. See teade edastatakse riiklikele haldajatele.

Artikkel 68

Protsesside peatamine

1. Komisjon võib anda põhialdajale korralduse peatada ajutiselt mõne või kõikide liidu registrist pärit protsesside kinnitamine ELi tehingulogis, kui registri töö ja hooldamine ei vasta käesolevale määrusele. Ta teavitab sellest viivitamata asjaomaseid riiklikke haldajaid.
2. Põhialdaja võib ajutiselt peatada mõne või kõikide protsesside algatamise või kinnitamise liidu registris selle korralise või erakorralise hoolduse ajaks.
3. Riiklik haldaja võib taotleda komisjonilt lõike 1 kohaselt peatatud protsesside uuesti käivitamist, kui tema arvates on peatamise põhjused lahendatud. Kui see on nii, annab komisjon põhialdajale korralduse kõnealused protsessid uuesti käivitada. Vastasel korral lükkab ta taotluse mõistliku aja jooksul tagasi ja teatab sellest riiklikule haldajale viivitamata, esitades oma põhjendused ning määrates kriteeriumid, mis tuleb täita, et taotlus järgmisel korral vastu võetaks.
4. Komisjon võib muu hulgas selle liikmesriigi taotluse alusel, kes on vastavalt ELi lepingu artiklile 50 teatanud Euroopa Ülemkogule oma kavatsusest liidust välja astuda, anda põhialdajale korralduse peatada ajutiselt ELi tehingulogis kõnealuse liikmesriigi selliste protsesside kinnitamine, mis on seotud LHÜde tasuta eraldamise ja enampakkumisel müümisega.

*Artikkel 69***Sidumislepingute peatamine**

Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 25 kohaselt sõlmitud lepingu peatamise või lõpetamise korral võtab põhihaldaja kõnealuse lepinguga kooskõlas asjakohaseid meetmeid.

3. jagu

Protsesside automaatne kontrollimine, registreerimine ja lõpuleviimine*Artikkel 70***Protsesside automaatne kontrollimine**

1. Kõik protsessid peavad vastama elektronsõnumivahetust käsitlevatele üldistele IT-nõuetele, millega tagatakse, et liidu register saab protsesse edukalt lugeda, kontrollida ja registreerida. Kõik protsessid peavad vastama protsesside erinõuetele, mis on sätestatud käesolevas määruses.

2. Põhialdaja tagab, et ELi tehingulogi kontrollib automaatselt kõiki protsesse, nagu on ette nähtud artikli 75 kohases andmevahetust käsitlevas ja tehnilises kirjelduses, et tuvastada nõuete rikkumisi ja kõrvalekaldeid, mille puhul kavandatud protsess ei vasta direktiivi 2003/87/EÜ ja käesoleva määruse nõuetele.

*Artikkel 71***Kõrvalekallete tuvastamine**

Selliste protsesside korral, mis viiakse lõpule artikli 6 lõikes 2 osutatud liidu registri ja ELi tehingulogi vahelise vahetu sideühenduse kaudu, tagab põhialdaja, et ELi tehingulogi lõpetab kõik protsessid, mille puhul see tuvastab artikli 72 lõikes 2 osutatud automaatse kontrolli käigus kõrvalekaldeid, ning teavitab sellest automaatse vastusekoodi saatmise kaudu liidu registrit ja lõpetatud tehinguga seotud kontode haldajat. Põhialdaja tagab, et liidu register teavitab viivitamata asjakohaseid kontoomanikke protsessi lõpetamisest.

*Artikkel 72***Kõrvalekallete tuvastamine liidu registris**

1. Põhialdaja ja liikmesriigid tagavad, et liidu register sisaldab kontrolli sisend- ja vastusekoodi iga protsessi käigus vahetatava teabe õige tõlgendamise tagamiseks. Kontrollikoodid vastavad artikli 75 kohases andmevahetust käsitlevas ja tehnilises kirjelduses ettenähtud koodidele.

2. Põhialdaja tagab, et enne kõikide protsesside sooritamist ja nende sooritamise ajal teeb liidu register asjakohased automaatsed kontrollid, et tuvastada kõrvalekaldeid ja lõpetada valed protsessid enne ELi tehingulogi tehtavaid automaatseid kontroleid.

*Artikkel 73***Kooskõlastamine – ebakõlade avastamine ELi tehingulogi poolt**

1. Põhialdaja tagab, et ELi tehingulogi algatab perioodiliselt andmete kooskõlastusprotsessi tagamaks, et ELi tehingulogis registreeritud andmed kontode ja kontodel olevate LHÜde kohta vastaksid liidu registri vastavatele registreeritud andmetele. Põhialdaja tagab kõikide protsesside registreerimise ELi tehingulogis.

2. Kui lõikes 1 osutatud andmete kooskõlastusprotsessi käigus tuvastab ELi tehingulogi ebakõla, mille puhul kontodega ja kontodel olevate LHÜdega seotud teave, mille liidu register esitab perioodilise kooskõlastusprotsessi ajal, erineb ELi tehingulogis olevast teabest, tagab põhialdaja, et ELi tehingulogi ei laseks enam lõpule viia protsesse, millesse on kaasatud ebakõlaga seotud kontod või LHÜd. Põhialdaja tagab, et ELi tehingulogi teavitab ebakõlast viivitamata põhialdajat ning asjaomaste kontode haldajaid.

*Artikkel 74***Protsesside täideviimine**

1. Kõik ELi tehingulogile artikli 6 lõike 2 kohaselt edastatud tehingud ja muud protsessid loetakse lõplikuks, kui ELi tehingulogi edastab liidu registrile teate, et protsessid on lõpule viidud. Põhihaldaja tagab, et ELi tehingulogi katkestab automaatselt tehingu või protsessi lõpuleviimise, kui seda ei ole võimalik lõpule viia 24 tunni jooksul alates selle edastamisest.
2. Artikli 73 lõikes 1 osutatud andmete kooskõlastusprotsess loetakse lõplikuks, kui kõik ebakõlad liidu registris ja ELi tehingulogis teataval ajahetkel ja kuupäeval oleva teabe vahel on kõrvaldatud ning andmete kooskõlastusprotsess on edukalt uuesti algatatud ja lõpule viidud.

4. jagu

Spetsifikatsioonid ja muudatuste haldamine*Artikkel 75***Andmevahetust käsitlev ja tehniline kirjeldus**

1. Komisjon teeb riiklikele haldajatele kättesaadavaks andmevahetust käsitleva ja tehnilise kirjelduse, milles on kehtestatud nõuded liidu registri tööle ning milles muu hulgas käsitletakse tunnuskoodi, automaatseid kontrole, vastusekoodi ja andmete logisse salvestamise nõudeid, samuti testimisprotseduure ja turvanõudeid.
2. Andmevahetust käsitleva ja tehnilise kirjelduse koostamisel peetakse nõu liikmesriikidega.
3. Standardid, mis on välja töötatud kooskõlas direktiivi 2003/87/EÜ artikli 25 alusel sõlmitud lepingutega, peavad vastama käesoleva artikli lõigete 1 ja 2 kohaselt koostatud andmevahetust käsitlevale ja tehnilisele kirjeldusele.

*Artikkel 76***Liidu registri tarkvara versiooni või väljalaske uuendamine**

Kui tekib vajadus liidu registri tarkvara uue versiooni või väljalaske järele, tagab põhihaldaja, et artikli 75 kohases andmevahetust käsitlevas ja tehnilises kirjelduses ettenähtud testimisprotseduurid läbitakse enne, kui kõnealuse tarkvara uue versiooni või väljalaske ja ELi tehingulogi vahel luuakse ja aktiveeritakse sideühendus.

2. PEATÜKK

Registreeritud andmed, aruanded, konfidentsiaalsus ja tasud*Artikkel 77***Teabe ja isikuandmete töötlemine**

1. Liidu registris ja ELi tehingulogis isikuandmete töötlemisega seoses käsitatakse riiklike haldajaid vastutavate töötlejate määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punkti 7 tähenduses. Komisjoni käsitatakse talle käesoleva määrusega pandud kohustuste ja nendega seotud isikuandmete töötlemise suhtes vastutava töötlejana määruse (EL) 2018/1725 artikli 3 punkti 8 tähenduses.
2. Juhul kui riiklik haldaja avastab isikuandmete rikkumise, teavitab ta põhihaldajat ja teisi riiklike haldajaid viivitamata rikkumise laadist ja võimalikest tagajärgedest ning meetmetest, mida on võetud ja esitatud võtmiseks eesmärgiga rikkumine kõrvaldada ja leevendada võimalikku negatiivset mõju.
3. Juhul kui põhihaldaja avastab isikuandmete rikkumise, teavitab ta riiklike haldajaid viivitamata rikkumise laadist ja võimalikest tagajärgedest ning meetmetest, mis on võetud põhihaldaja poolt ja esitatud võtmiseks riiklike haldajate poolt eesmärgiga rikkumine kõrvaldada ja leevendada võimalikku negatiivset mõju.
4. Vastutavate töötlejate vastutusvaldkondi käsitlev kord seoses nende andmekaitsealaste kohustuste täitmisega nähakse ette artikli 7 lõike 4 kohaselt koostatud koostöötingimustes.

5. Põhihaldaja ja liikmesriigid tagavad, et liidu registris ja ELi tehingulogis säilitatakse ja töödeldakse üksnes sellist teavet kontode, kontoomanike ja kontode esindajate kohta, mis on esitatud III lisa tabelis III-I, VI lisa tabelites VI-I ja VI-II, VII lisa tabelis VII-I ja VIII lisa tabelis VIII-I. Kogu ülejäänud käesoleva määruse kohaselt esitatavat teavet säilitatakse ja töödeldakse väljaspool liidu registrit ja ELi tehingulogi.
6. Riiklikud haldajad tagavad, et teavet, mis on nõutav käesoleva määrusega, kuid mida ei säilitata liidu registris või ELi tehingulogis, töödeldakse kooskõlas asjakohaste liidu ja siseriikliku õiguse sätetega.
7. Eriliiki andmeid, mis on määratletud määruse (EL) 2016/679 artiklis 9 ja määruse (EL) 2018/1725 artiklis 10, liidu registris ega ELi tehingulogis ei salvestata.

Artikkel 78

Registreeritud andmed

1. Põhihaldaja tagab, et liidu registris säilitatakse kõikide protsesside kohta registreeritud andmeid, logiandmeid ja kontoomanike andmeid viis aastat pärast konto sulgemist.
2. Isikuandmed eemaldatakse registreeritud andmetest pärast viit aastat alates konto sulgemisest või ajast, mil lõppes direktiivi (EL) 2015/849 artikli 3 punktis 13 määratletud ärisuhe füüsilise isikuga.
3. Isikuandmeid, millele pääseb juurde ainult põhihaldaja, võib säilitada veel täiendavad viis aastat üksnes siis, kui see on vajalik LHÜdega seotud tegevuse või rahapesu, terrorismi rahastamise, muu raske kuriteo või turu kuritarvitamise, milleks võidi kasutada liidu registri kontot, või ELi HKS-i toimimist tagavate liidu või siseriiklike õigusnormide rikkumise uurimiseks, avastamiseks, selle eest süüdistuse esitamiseks, maksuhalduseks või maksude sissenõudmiseks, auditeerimiseks ja finantsjärelevalveks.
4. LHÜdega seotud tegevuse või rahapesu, terrorismi rahastamise, muu raske kuriteo või turu kuritarvitamise, milleks võidi kasutada liidu registri kontot, või ELi HKS-i toimimist tagavate liidu või siseriiklike õigusnormide rikkumise uurimise, avastamise, selle eest süüdistuse esitamise, maksuhalduse või maksude sissenõudmise, auditeerimise ja finantsjärelevalve eesmärgil võib riiklike haldajate töödeldavaid isikuandmeid säilitada pärast ärisuhte lõppemist kuni sellise ajavahemiku lõpuni, mis vastab riikliku haldaja siseriiklikus õiguses kõnealuste süütegude kohta sätestatud maksimaalsele aegumistähtajale.
5. Isikuandmeid sisaldavat kontoteavet, mida on kogutud vastavalt käesolevale määrusele ja mida ei säilitata liidu registris ega ELi tehingulogis, säilitatakse kooskõlas käesoleva määrusega.
6. Põhihaldaja tagab, et riiklikel haldajatel on võimalik pääseda juurde kõikidele liidu registris registreeritud andmetele, mis on seotud kontodega, mida nad haldavad või haldasid, ning et neil on võimalik nende andmetega tutvuda ja neid eksportida.

Artikkel 79

Teabe avaldamine ja kättesaadavus

1. Põhihaldaja teeb XIII lisas osutatud teabe XIII lisas sätestatud saajatele kättesaadavaks läbipaistval ja organiseeritud viisil. Põhihaldaja võtab kõik võimalikud meetmed, et teha XIII lisas osutatud teave kättesaadavaks XIII lisas sätestatud sagedusega. Põhihaldaja ei avalda ELi tehingulogis või liidu registris hoitavaid täiendavat teavet, välja arvatud juhul, kui see on lubatud artikli 80 kohaselt.
2. Riiklikud haldajad võivad teha XIII lisas sätestatud saajatele samas lisas ettenähtud sagedusega kättesaadavaks ka selle osa XIII lisas osutatud teabest, millele neil on juurdepääs kooskõlas artikliga 80, avaldades kõnealuse teabe läbipaistval ja organiseeritud viisil internetis üldsusele kättesaadaval veebisaidil. Riiklikud haldajad ei avalda liidu registris hoitavaid täiendavat teavet, välja arvatud juhul, kui see on lubatud artikli 80 kohaselt.

Artikkel 80

Konfidentsiaalsus

1. ELi tehingulogis ja liidu registris hoitav kogu teave, sealhulgas teave kõigi kontode ja sooritatud tehingute kohta ning kontodel hoitavate või tehingust mõjutatud LHÜde kordumatud tunnuskoodid, on konfidentsiaalne, välja arvatud juhul, kui liidu õigusega või siseriikliku õiguse sätetega, mis on proportsionaalsed ja millega taotletakse käesoleva määrusega kooskõlas olevat õiguspärast eesmärki, on ette nähtud teisiti.

Esimest lõiku kohaldatakse ka mis tahes teabe suhtes, mida on kogutud vastavalt käesolevale määrusele ja mis on põhihaldaja või riikliku haldaja käsutuses.

2. Põhiahaldaja ja riiklikud haldajad tagavad, et kõik isikud, kes töötavad või on töötanud nende heaks või selliste asutuste heaks, kellele on ülesandeid delegeeritud, ning samuti neilt juhiseid saavad eksperdid täidavad ametialaduse hoidmise kohustust. Ilma et see piiraks siseriikliku kriminaal- või maksuõiguse nõuete või muude käesoleva määruse sätete kohaldamist, ei avalda nad konfidentsiaalset teavet, mida nad on võinud saada oma ülesandeid täites.

3. Põhiahaldaja või riiklik haldaja võib liidu registris ja ELi tehingulogis säilitatud või käesoleva määruse kohaselt kogutud andmeid anda järgmistele asutustele:

- a) liikmesriigi politsei või muu õiguskaitse- või õigusasutus ning maksuhaldur;
- b) Euroopa Komisjoni Euroopa Pettustevastane Amet;
- c) Euroopa Kontrollikoda;
- d) Eurojust;
- e) direktiivi (EL) 2015/849 artiklis 48 osutatud pädevad asutused;
- f) direktiivi (EL) 2014/65 artiklis 67 osutatud pädevad asutused;
- g) määruse (EL) nr 596/2014 artiklis 22 osutatud pädevad asutused;
- h) Euroopa Väärtpaperiturujärelevalve, mis on loodud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1095/2010; ⁽²²⁾
- i) Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet, mis on loodud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 713/2009; ⁽²³⁾
- j) pädevad riiklikud järelevalveasutused;
- k) liikmesriikide riiklikud haldajad ja direktiivi 2003/87/EÜ artiklis 18 osutatud pädevad asutused;
- l) direktiivi 98/26/EÜ artiklis 6 osutatud asutused;
- m) Euroopa Andmekaitseinspektor ja pädevad riiklikud andmekaitseasutused.

4. Andmeid võib anda lõikes 3 osutatud asutustele, kui nad taotlevad seda põhiahaldajalt või riiklikult haldajalt ning kui sellised taotlused on põhjendatud ja vajalikud LHÜdega seotud tegevuse või rahapesu, terrorismi rahastamise, muu raske kuriteo või turu kuritarvitamise, milleks võidi kasutada liidu registri kontot, või ELi HKS-i toimimist tagavate liidu või siseriiklike õigusnormide rikkumise uurimiseks, avastamiseks, selle eest süüdistuse esitamiseks, maksuhalduseks või maksude sissenõudmiseks, auditeerimiseks ja finantsjärelevalveks.

⁽²²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaperiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 84).

⁽²³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 713/2009, millega luuakse Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet (ELT L 211, 14.8.2009, lk 1).

Ilma et see piiraks siseriikliku kriminaal- või maksuõiguse nõuete kohaldamist, võivad põhihaldaja, riiklikud haldajad või muud ametiasutused, organid või füüsilised ja juriidilised isikud, kes saavad käesoleva määruse kohaselt konfidentsiaalset teavet, kasutada seda üksnes oma kohustuste ja ülesannete täitmiseks – põhihaldaja ja riiklikud haldajad käesoleva määruse kohaldamisala piires, muud ametiasutused, organid või füüsilised ja juriidilised isikud eesmärgil, mille jaoks kõnealune teave neile anti –, ja/või haldus- või kohtumenetluse kontekstis, mis on konkreetselt seotud kõnealuste ülesannete täitmisega.

Mis tahes konfidentsiaalse teabe suhtes, mis on saadud, vahetatud või edastatud käesoleva määruse kohaselt, kohaldatakse käesolevas artiklis sätestatud tingimusi. Käesolev artikkel ei takista siiski põhihaldajat ja riiklikke haldajaid vahetamast või edastamast konfidentsiaalset teavet vastavalt käesolevale määrusele.

Käesolev artikkel ei takista põhihaldajat ja riiklikke haldajaid vahetamast või edastamast kooskõlas siseriikliku õigusega konfidentsiaalset teavet, mis ei ole saadud põhihaldajalt või teise liikmesriigi riiklikult haldajalt.

5. Lõike 4 kohaselt andmed saanud asutus tagab, et saadud andmeid kasutatakse üksnes taotluses osutatud eesmärgil vastavalt lõikele 4 ning neid ei avaldata ei tahtlikult ega tahtmatult isikutele, kes ei ole seotud andmete kasutamise kavandatud eesmärgiga. Käesolev säte ei takista kõnealuseid asutusi avaldamast andmeid teistele lõikes 3 loetletud asutustele, kui see on vajalik lõike 4 kohaselt esitatud taotluses osutatud eesmärgil.

6. Põhialdaja võib lõikes 3 loetletud asutuste taotluse korral anda neile kahtlaste tehingute otsimise eesmärgil juurdepääsu tehinguandmetele, mis ei võimalda konkreetsete isikute otsust kindlakstegemist. Sellise juurdepääsuga asutused võivad teatada kahtlastest tehingutest teistele lõikes 3 loetletud asutustele.

7. Europolile antakse liidu registris ja ELi tehingulogis säilitatud andmetele alaline lugemisõigusega juurdepääs Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/794⁽²⁴⁾ artikli 18 kohaldamiseks. Europol hoiab komisjoni andmete kasutamiseks kursis.

8. Riiklik haldaja teeb kõigile teistele riiklikele haldajatele ja põhialdajale turvaliste vahendite kaudu kättesaadavaks nende isikute nimed, rahvuse ning sünniaja ja -koha, kellele ta keeldus artikli 19 lõike 2 punktide a–c kohaselt kontot avamast või keda ta keeldus artikli 21 lõike 5 punktide a ja b kohaselt määramast volitatud esindajaks, ning selliste kontode omaniku ja volitatud esindajate nimed, rahvuse ja sünniaja, millele on juurdepääs peatatud kooskõlas artikli 30 lõike 1 punktiga c, artikli 30 lõike 2 punktiga a, artikli 30 lõike 3 punktidega a ja b ning artikli 30 lõikega 4 või mis on suletud kooskõlas artikliga 28. Riiklik haldaja tagab, et teavet ajakohastatakse ja selle jagamine lõpetatakse, kui teabe jagamise põhjuseid enam ei esine. Teavet jagatakse kõige kauem viis aastat.

Riiklik haldaja teavitab asjaomaseid isikuid sellest, et nende isikuandmeid jagati teiste riiklike haldajatega, ning teabe jagamise kestusest.

Asjaomased isikud võivad 30 kalendripäeva jooksul esitada teabe jagamise suhtes vastuväiteid pädevale asutusele või siseriikliku õigusega määratud asjakohasele asutusele. Pädev asutus või asjakohane asutus annab riiklikule haldajale korralduse teabe jagamine lõpetada või jätab teabe jagamise jõusse oma põhjendatud otsusega, mille ta teeb siseriikliku õiguse nõuete kohaselt.

Asjaomased isikud võivad esimese löigu alusel teavet jaganud riiklikult haldajalt taotleda, et see esitaks neile isikuandmed, mis nende kohta jagati. Riiklik haldaja vastab sellisele taotlusele 20 tööpäeva jooksul alates taotluse saamisest.

9. Riiklik haldaja võib otsustada teatada riiklikule õiguskaitseasutusele ja maksuhaldurile kõikidest tehingutest, milles ühikute arv ületab riikliku haldaja määratud ühikute arvu, ning kõikidest kontodest, millel teatava perioodi jooksul tehtud tehingute arv ületab riikliku haldaja määratud tehingute arvu.

10. ELi tehingulogi ja liidu register ei nõua kontoomanikelt LHÜde hinnainfo esitamist.

⁽²⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta määrus (EL) 2016/794, mis käsitleb Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (Europol) ning millega asendatakse ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2009/371/JSK, 2009/934/JSK, 2009/935/JSK, 2009/936/JSK ja 2009/968/JSK (ELT L 135, 24.5.2016, lk 53).

11. Määruse (EL) nr 1031/2010 artikli 24 kohaselt määratud enampakkumise seire teostajal on juurdepääs kogu teabele liidu registri enampakkumise tagatiste üleandmise konto kohta.

Artikkel 81

Tasud

1. Põhihaldaja ei nõua tasusid liidu registris olevate kontode omanikelt.
2. Riiklikud haldajad võivad nõuda mõistlikke tasusid nende hallatavate kontode omanikelt ja tõendajatelt.
3. Riiklikud haldajad teatavad põhihaldajale nõutud tasudest, samuti kõikidest tasude muudatustest kümne tööpäeva jooksul. Põhihaldaja avaldab tasud avalikul veebisaidil.

Artikkel 82

Töö katkestus

Põhihaldaja tagab, et liidu registri töö katkestused on minimaalsed, võttes kõik võimalikud meetmed liidu registri ja ELi tehingulogi kättesaadavuse ja turvalisuse tagamiseks otsuse (EL, Euratom) 2017/46 tähenduses ning nähes kogu teabe kaitsmise eesmärgil ette usaldusväärsed süsteemid ja menetlused.

IV JAOTIS

ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 83

Rakendamine

Liikmesriigid jõustavad käesoleva määruse rakendamiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid, eelkõige sellised, mis on vajalikud riiklikele haldajatele nende kohustuste täitmiseks seoses artikli 19 lõike 1, artikli 21 lõike 4 ja artikli 22 lõike 4 kohaselt esitatud teabe kontrollimise ja läbivaatamisega.

Artikkel 84

Kontode edasine kasutamine

1. Käesoleva määruse I jaotise 3. peatükis osutatud kontod, mis on avatud või mida kasutatakse vastavalt komisjoni määrusele (EL) nr 389/2013, jäävad kasutusele käesoleva määruse kohaldamisel.
2. Määruse (EL) nr 389/2013 artikli 18 kohaselt avatud isiku arvelduskontod muudetakse kauplemiskontodeks.

Artikkel 85

Kasutuspiirangud

1. Määruse (EL) nr 389/2013 artikli 3 punktis 12 määratletud Kyoto ühikuid võib hoida liidu registri HKSi kontodel kuni 1. juulini 2023.
2. Pärast lõikes 1 osutatud kuupäeva esitab põhihaldaja riiklikele haldajatele loetelu HKSi kontodest, millel hoitakse Kyoto ühikuid. Selle loetelu alusel palub riiklik haldaja konto omanikul määrata KP konto, millele kõnealused rahvusvahelised ühikud üle kantakse.
3. Kui kontoomanik ei ole riikliku haldaja palvele 40 tööpäeva jooksul vastanud, kannab riiklik haldaja rahvusvahelised ühikud üle riiklikule KP kontole või siseriiklikus õiguses määratletud kontole.

*Artikkel 86***Uue kontoteabe esitamine**

Käesoleva määrusega nõutav kontoteave, mida ei tulnud esitada määruse (EL) nr 389/2013 kohaselt, esitatakse riiklikele haldajatele kõige hiljem artikli 22 lõikes 4 osutatud järgmise kontrolli ajal.

*Artikkel 87***Määruse (EL) nr 389/2013 muutmine**

Määrust (EL) nr 389/2013 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklisse 7 lisatakse lõige 4:

„4. Põhihaldaja tagab, et liidu registril on sideühendus kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemide registritega, mille suhtes on jõus direktiivi 2003/87/EÜ artikli 25 kohaselt sõlmitud sidumisleping LHÜdega tehtavate tehingute kohta teabe vahetamiseks.“

2) Artiklisse 56 lisatakse lõiked 4 ja 5:

„4. Kui vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 25 on olemas kehtiv leping ja selle alusel tuleb lennunduse LHÜd üle kanda mõne muu kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi registris avatud õhusõidukikäitaja arvelduskontole, tagab põhihaldaja koostöös kõnealuse teise registri haldajaga, et liidu register kannab need lennunduse LHÜd ELi lennunduse eraldamiskontolt üle selle teise registri asjaomasele kontole.

5. Kui vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 25 on olemas kehtiv leping ja selle alusel tuleb mõne muu kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemile vastavad lennunduse LHÜd üle kanda liidu registris avatud õhusõidukikäitaja arvelduskontole, tagab põhihaldaja koostöös kõnealuse teise registri haldajaga, et liidu register kannab need lennunduse LHÜd selle teise registri asjaomaselt kontolt üle liidu registris avatud õhusõidukikäitaja arvelduskontole, kui kõnealuse teise kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi haldamise eest vastutav pädev asutus on selle kinnitanud.“

3) Artiklisse 67 lisatakse lõige 5:

„5. Kui vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 25 on olemas kehtiv leping, kohaldatakse käesoleva artikli lõikeid 1, 2 ja 3 ELi HKSigaga seotud kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemis välja antud ühikute suhtes.“

4) Artikkel 71 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 71

Sidumiskokkulepete rakendamine

Põhihaldaja võib luua kontosid ja protsesse ning teha tehinguid ja muid toiminguid sobival ajal, et rakendada direktiivi 2003/87/EÜ artiklite 25 ja 25a kohaselt sõlmitud lepinguid ja kokkuleppeid.“

5) Lisatakse artikkel 99a:

„Artikkel 99a

Sidumislepingute peatamine

Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 25 kohaselt sõlmitud lepingu peatamise või lõpetamise korral võtab põhihaldaja kõnealuse lepinguga kooskõlas meetmeid.“

6) Artiklisse 105 lisatakse lõige 3:

„3. Standardid, mis on välja töötatud kooskõlas direktiivi 2003/87/EÜ artikli 25 alusel sõlmitud lepingutega, peavad vastama lõigete 1 ja 2 kohaselt koostatud andmevahetust käsitlevale ja tehnilisele kirjeldusele.“

7) Artikkel 108 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 108

Registreeritud andmed

1. Põhihaldaja tagab, et liidu registris säilitatakse kõikide protsesside kohta registreeritud andmeid, logiandmeid ja kontoomanike andmeid viis aastat pärast konto sulgemist.
2. Isikuandmed eemaldatakse registreeritud andmetest pärast viit aastat alates konto sulgemisest või ajast, mil lõppes direktiivi (EL) 2015/849 artikli 3 punktis 13 määratletud ärisuhe füüsilise isikuga.
3. Isikuandmeid, millele pääseb juurde ainult põhihaldaja, võib säilitada täiendavalt viis aastat üksnes siis, kui see on vajalik LHÜdega seotud tegevuse või rahapesu, terrorismi rahastamise, muu raske kuriteo või turu kuritarvitamise, milleks võidi kasutada liidu registri kontot, või ELi HKS-i toimimist tagavate liidu või siseriiklike õigusnormide rikkumise uurimiseks, avastamiseks, selle eest süüdistuse esitamiseks, maksuhalduseks või maksude sissenõudmiseks, auditeerimiseks ja finantsjärelevalveks.
4. LHÜdega seotud tegevuse või rahapesu, terrorismi rahastamise, muu raske kuriteo või turu kuritarvitamise, milleks võidi kasutada liidu registri kontot, või ELi HKS-i toimimist tagavate liidu või siseriiklike õigusnormide rikkumise uurimise, avastamise, selle eest süüdistuse esitamise, maksuhalduse või maksude sissenõudmise, auditeerimise ja finantsjärelevalve eesmärgil võib riiklike haldajate töödeldavaid isikuandmeid säilitada pärast ärisuhte lõppemist kuni sellise ajavahemiku lõpuni, mis vastab riikliku haldaja siseriiklikus õiguses kõnealuste süütegude kohta sätestatud maksimaalsele aegumistähtajale.
5. Isikuandmeid sisaldavat kontoteavet, mida on kogutud vastavalt käesolevale määrusele ja mida ei säilitata liidu registris ega ELi tehingulogis, säilitatakse kooskõlas käesoleva määrusega.
6. Põhihaldaja tagab, et riiklikel haldajatel on võimalik pääseda juurde kõikidele liidu registris registreeritud andmetele, mis on seotud kontodega, mida nad haldavad või haldasid, ning et neil on võimalik nende andmetega tutvuda ja neid eksportida.“

8) XIV lisasse lisatakse punkt 4a:

„4a. Iga aasta 1. mail avaldatakse järgmine teave lepingute kohta, mis on jõus vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 25 ja registreeritud ELi tehingulogis 30. aprilliks:

- a) kõigil liidu registri kontodel hoitavad LHÜd, mis on antud välja seotud HKSis;
- b) selliste seotud HKSis välja antud LHÜde arv, mida kasutatakse ELi HKSis nõuete täitmiseks;
- c) selliste seotud HKSis välja antud LHÜde summa, mis kanti eelmisel kalendriaastal üle liidu registri kontodele;
- d) selliste LHÜde summa, mis kanti eelmisel kalendriaastal üle seotud HKS-i kontodele.“

Artikkel 88

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EL) nr 389/2013 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2021.

Määrust (EL) nr 389/2013 kohaldatakse siiski jätkuvalt kuni 1. jaanuarini 2026 kõigi toimingute suhtes, mis on nõutavad seoses kauplemisperioodiga 2013–2020, Kyoto protokolliga teise kohustusperioodiga ja kõnealuse määruse artikli 3 punktis 30 määratletud nõuete täitmise perioodiga.

Artikkel 89

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2021, välja arvatud artikkel 87, mida kohaldatakse alates jõustumise kuupäevast.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ning vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 12. märts 2019

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER

I LISA

Tabel I-I. Kontoliigid ja eri liiki kontodel hoida lubatud ühikute liigid

Kontoliik	Kontoomanik	Kontohaldaja	Sellist liiki kontode arv	LHÜd		Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 25 kohaselt seotud HKSide ühikud
				üldised LHÜd	lennunduse LHÜd	
<i>I. HKSi halduskontod liidu registris</i>						
ELi üldkoguse konto	EL	põhihaldaja	1	jah	ei	ei
ELi lennunduse üldkoguse konto	EL	põhihaldaja	1	ei	jah	ei
ELi enampakkumiskonto	EL	põhihaldaja	1	jah	ei	ei
ELi eraldamiskonto	EL	põhihaldaja	1	jah	ei	ei
ELi lennunduse enampakkumiskonto	EL	põhihaldaja	1	ei	jah	ei
ELi erireservikonto	EL	põhihaldaja	1	ei	jah	ei
ELi lennunduse eraldamiskonto	EL	põhihaldaja	1	ei	jah	ei
Liidu kustutamiskonto	EL	põhihaldaja	1	jah	jah	jah
Enampakkumise tagatiste üleandmise konto	enampakkumise korraldaja, enampakkumisp-latvorm, arvestussüsteem või täitmis- ja tasaarvestussüsteem	konto avanud riiklik haldaja	üks või mitu iga enampakkumisp-latvormi kohta	jah	jah	ei
<i>II. HKSi arvelduskontod liidu registris</i>						
Käitaja arvelduskonto	käitaja	käitise asukohaliikmesriigi riiklik haldaja	üks iga käitise kohta	jah	jah	jah
Õhusõidukikäitaja arvelduskonto	õhusõidukikäitaja	õhusõidukikäitajat haldava liikmesriigi riiklik haldaja	üks iga õhusõidukikäitaja kohta	jah	jah	jah

Kontoliik	Kontoomanik	Kontohaldaja	Sellist liiki kontode arv	LHÜd		Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 25 kohaselt seotud HKSide ühikud
				üldised LHÜd	lennunduse LHÜd	
Riiklik arvelduskonto	liikmesriik	kontot omava liikmesriigi riiklik haldaja	üks või mitu iga liikmesriigi kohta	jah	jah	jah
<i>III. HKSi kauplemiskontod liidu registris</i>						
Kauplemiskonto	isik	konto avanud riiklik või põhihaldaja	nagu on heaks kiidetud	jah	jah	jah

II LISA

Tingimused*Tasude maksmine*

1. Kontode loomise ja hooldamisega ning tõendajate registreerimise ja nende üksikasjade hooldamisega seotud registritasude tingimused.

Põhitingimuste muutmine

2. Põhitingimuste muutmine vastavalt käesoleva määruse või siseriiklike õigusaktide muudatustele.

Vaidluste lahendamine

3. Kontoomanike vaidluste lahendamist ja riikliku haldaja kohtualluvust käsitlevad sätted.

Kohustused ja vastutus

4. Riikliku haldaja vastutuse piiramine.
 5. Kontoomaniku vastutuse piiramine.
-

III LISA

Konto avamise taotlemisel esitatav teave

1. Tabeli III-I kohane teave.

Tabel III-I. Kõigi kontode kontoandmed

Teabeelemendi nr	A	B	C	D	E	F
	Kontoandmeelement	Kohustuslik (K)/vabatahtlik (V)	Liik	Kas on ajakohastatav?	Kas haldaja peab ajakohastuse heaks kiitma?	Kas avaldatakse ELi tehingulogi avalikul veebisaidil?
1	Konto liik	K	valikvastused	ei	ei ole asjakohane	jah
2	Kontoomaniku nimi	K	vaba tekst	jah	jah	jah
3	Konto nimi (annab kontoomanik)	K	vaba tekst	jah	ei	jah
4	Kontoomaniku aadress – riik	K	valikvastused	jah	jah	jah
5	Kontoomaniku aadress – piirkond või osariik	V	vaba tekst	jah	jah	jah
6	Kontoomaniku aadress – linn	K	vaba tekst	jah	jah	jah
7	Kontoomaniku aadress – sihtnumber	K	vaba tekst	jah	jah	jah
8	Kontoomaniku aadress – 1. rida	K	vaba tekst	jah	jah	jah
9	Kontoomaniku aadress – 2. rida	V	vaba tekst	jah	jah	jah
10	Kontoomaniku äriühingu registreerimisnumber	K	vaba tekst	jah	jah	jah
11	Kontoomaniku 1. telefoninumber	K	vaba tekst	jah	ei	ei (*)
12	Kontoomaniku 2. telefoninumber	K	vaba tekst	jah	ei	ei (*)
13	Kontoomaniku e-posti aadress	K	vaba tekst	jah	ei	ei (*)
14	Sünniaeg (füüsilise isiku puhul)	K füüsilise isiku puhul	vaba tekst	ei	ei ole asjakohane	ei
15	Sünnikoht – linn (füüsilise isiku puhul)	K füüsilise isiku puhul	vaba tekst	ei	ei ole asjakohane	ei
16	Sünnikoht – riik	V	vaba tekst	ei	ei ole asjakohane	ei

	A	B	C	D	E	F
Teabeelemendi nr	Kontoandmeelement	Kohustuslik (K)/vabatahtlik (V)	Liik	Kas on ajakohastatav?	Kas haldaja peab ajakohastuse heaks kiitma?	Kas avaldatakse ELi tehingulogi avalikul veebisaidil?
17	Isikut tõendava dokumendi liik (füüsilise isiku puhul)	K	valikvastused	jah	jah	ei
18	Isikut tõendava dokumendi number (füüsilise isiku puhul)	K	vaba tekst	jah	jah	ei
19	Isikut tõendava dokumendi kehtivuse lõppkuupäev	K (kui see on määratud)	vaba tekst	jah	jah	ei
20	KMKR number ja riigi kood	K (kui see on määratud)	vaba tekst	jah	jah	ei
21	Juriidilise isiku tunnus vastavalt määruse (EL) nr 600/2014 artiklile 26	K (kui see on määratud)	ette määratud	jah	ei	jah

(*) Kontoomanik võib otsustada, et teave avaldatakse ELi tehingulogi avalikul veebisaidil.

IV LISA

Enampakkumise üleandmiskonto või kauplemiskonto avamiseks esitatav teave

1. III lisa tabeli III-I kohane teave.
2. Tõend selle kohta, et konto avamist taotleval isikul on avatud pangakonto Euroopa Majanduspiirkonda kuuluvas liikmesriigis.
3. Tõendid konto avamist taotleva füüsilise isiku isikusamasuse tuvastamiseks, milleks võib olla koopia ühest järgmistest dokumentidest:
 - a) isikutunnistus, mille on välja andud Euroopa Majanduspiirkonda või Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni kuuluv riik;
 - b) pass;
 - c) dokument, mida tunnustatakse kontot haldava riikliku haldaja siseriikliku õiguse alusel isikut tõendava dokumendina.
4. Tõendid füüsilisest isikust kontoomaniku alalise elukoha aadressi kohta, milleks võib olla koopia ühest järgmistest dokumentidest:
 - a) punkti 3 kohaselt esitatud isikut tõendav dokument, kui selles on märgitud isiku alalise elukoha aadress;
 - b) riigiasutuse väljastatud muu isikut tõendav dokument, milles on märgitud isiku alalise elukoha aadress;
 - c) kui isiku alalise elukoha riik ei anna välja isikut tõendavaid dokumente, millele on märgitud alalise elukoha aadress, kohaliku omavalitsuse tõend selle isiku alalise elukoha kohta;
 - d) muu dokument, mida tunnustatakse konto haldaja liikmesriigis tavaliselt isiku alalise elukoha tõendina.
5. Kui konto avamist taotleb juriidiline isik, esitatakse järgmised dokumendid:
 - a) tõend juriidilise isiku registreerimise kohta;
 - b) pangakonto andmed;
 - c) kinnitus käibemaksukohustuslasena registreerimise kohta;
 - d) juriidilise isiku tegelikult kasu saava omaniku (nagu on määratletud direktiivi (EL) 2015/849 artikli 3 punktis 6) nimi, sünniaeg ja kodakondsus, sh omandiõiguse ja kontrolli omamise liik;
 - e) juhtide nimekiri.
6. Kui konto avamist taotleb juriidiline isik, võivad riiklikud haldajad nõuda järgmisi lisadokumente:
 - a) juriidilise isiku asutamisdokumentide koopia;
 - b) aastaaruande või viimaste auditeeritud finantsaruannete koopia, või kui auditeeritud finantsaruanded ei ole kättesaadaval, maksuameti või finantsjuhi templiga varustatud finantsaruannete koopia.
7. Tõendid juriidilisest isikust kontoomaniku registreeritud aadressi kohta, kui see ei selgu punkti 5 kohaselt esitatud dokumendist.
8. Konto avamist taotleva füüsilise isiku kohta karistusregistri andmed või muu dokument, mida konto haldaja tunnustab karistusregistri andmetena.

Kui konto avamist taotleb juriidiline isik, võib riiklik haldaja nõuda karistusregistri andmeid või muud dokumenti, mida konto haldaja tunnustab karistusregistri andmetena, selle juriidilise isiku tegelikult kasu saava omaniku ja/või juhtide kohta. Kui riiklik haldaja nõuab karistusregistri andmeid, dokumenteeritakse selle põhjendus.

Selle asemel et nõuda karistusregistri andmete esitamist, võib riiklik haldaja paluda karistusregistri pidamise eest vastutaval pädeval asutusel esitada asjakohane teave elektrooniliselt kooskõlas siseriikliku õigusega.

Käesoleva punkti kohaselt esitatud dokumente ei tohi pärast konto avamist säilitada.

9. Kui riiklikule haldajale esitatakse originaaldokument, võib ta teha sellest koopia ja koopiale märke selle ehtsuse kohta.
10. Käesoleva lisa kohase tõendina võib esitada dokumendi koopia juhul, kui selle on tõestatud koopia kinnitanud notar või muu selline riikliku haldaja poolt määratud isik. Ilma et see piiraks määruses (EL) 2016/1191 esitatud õigusnormide kohaldamist, tuleb dokumentide puhul, mis on välja antud mujal kui liikmesriigis, kus dokumendi koopia esitatakse, koopia legaliseerida, kui siseriiklikus õiguses ei ole sätestatud teisiti. Kinnitamise või legaliseerimise kuupäev ei tohi olla varasem kui kolm kuud enne taotlemise kuupäeva.
11. Konto haldaja võib nõuda, et esitatud dokumentidele lisatakse kinnitatud tõlge haldaja poolt määratud keelde.
12. Selle asemel et nõuda käesoleva lisa kohase teabe esitamiseks paberdokumente, võivad riiklikud haldajad kasutada asjakohase teabe saamiseks digivahendeid, tingimusel, et sellised vahendid on kõnealuse teabe andmiseks siseriikliku õigusega lubatud.

V LISA

Tõendaja registreerimiseks esitatav lisateave

Dokument, mis tõendab, et registreerimist taotlev tõendaja on akrediteeritud tõendajana vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 15.

—

VI LISA

Käitaja arvelduskonto avamiseks esitatav teave

1. III lisa tabeli III-I kohane teave.
2. Käitise käitaja määratakse kontoomanikuks III lisa tabeli III-I kohaselt esitatud andmete alusel. Kontoomaniku nimena esitatud nimi peaks olema sama kui selle füüsilise või juriidilise isiku nimi, kes on asjaomase kasvuhoonegaaside heitloa omanik.
3. Kui kontoomanik kuulub kontserni, esitab ta dokumendi, milles on selgelt näidatud kontserni struktuur. Kui see dokument on koopia, peab selle olema tõestatud koopiana kinnitanud notar või muu selline riikliku haldaja poolt määratud isik. Kui kinnitatud koopia on välja antud mujal kui koopiat nõudvas liikmesriigis, tuleb see legaliseerida, kui siseriiklikus õiguses ei ole sätestatud teisiti. Kinnitamise või legaliseerimise kuupäev ei tohi olla varasem kui kolm kuud enne taotlemise kuupäeva.
4. Käesoleva lisa tabelite VI-I ja VI-II kohane teave.
5. Kui konto avamist taotleb juriidiline isik, võivad riiklikud haldajad nõuda järgmisi lisadokumente:
 - a) tõend juriidilise isiku registreerimise kohta;
 - b) pangakonto andmed;
 - c) kinnitus käibemaksukohustuslasena registreerimise kohta;
 - d) juriidilise isiku tegelikult kasu saava omaniku (nagu on määratletud direktiivi (EL) 2015/849 artikli 3 punktis 6) nimi, sünniaeg ja kodakondsus, sh omandiõiguse ja kontrolli omamise liik;
 - e) juriidilise isiku asutamisdokumentide koopia;
 - f) aastaaruande või viimaste auditeeritud finantsaruannete koopia, või kui auditeeritud finantsaruanded ei ole kättesaadaval, maksuameti või finantsjuhi templiga varustatud finantsaruannete koopia.
6. Selle asemel et nõuda käesoleva lisa kohase teabe esitamiseks paberdokumente, võivad riiklikud haldajad kasutada asjakohase teabe saamiseks digivahendeid, tingimusel, et sellised vahendid on kõnealuse teabe andmiseks siseriikliku õigusega lubatud.

Tabel VI-I. Käitajate arvelduskontode kontoandmed

	A	B	C	D	E	F
Teabeelemendi nr	Kontoandmeelement	Kohustuslik (K)/vabatahtlik (V)	Liik	Kas on ajakohastatav?	Kas haldaja peab ajakohastuse heaks kiitma?	Kas avaldatakse ELi tehingulogi avalikul veebisaidil?
1	Loa tunnuscode	K	vaba tekst	jah	jah	jah
2	Loa jõustumise kuupäev	K	vaba tekst	jah	–	jah
3	Käitise nimi	K	vaba tekst	jah	jah	jah
4	Käitise tegevusala	K	valikvastused	jah	jah	jah
5	Käitise aadress – riik	K	ette määratud	jah	jah	jah
6	Käitise aadress – piirkond või osariik	V	vaba tekst	jah	jah	jah
7	Käitise aadress – linn	K	vaba tekst	jah	jah	jah
8	Käitise aadress – sihtnumber	K	vaba tekst	jah	jah	jah

	A	B	C	D	E	F
Teabeelemendi nr	Kontoandmeelement	Kohustuslik (K)/vabatahtlik (V)	Liik	Kas on ajakohastatav?	Kas haldaja peab ajakohastuse heaks kiitma?	Kas avaldatakse ELi tehingulogi avalikul veebisaidil?
9	Käitise aadress – 1. rida	K	vaba tekst	jah	jah	jah
10	Käitise aadress – 2. rida	V	vaba tekst	jah	jah	jah
11	Käitise 1. telefoninumber	K	vaba tekst	jah	ei	ei
12	Käitise 2. telefoninumber	K	vaba tekst	jah	ei	ei
13	Käitise e-posti aadress	K	vaba tekst	jah	ei	ei
14	Emaettevõtja nimi	K (kui see on määratud)	vaba tekst	jah	ei	jah
15	Tütarettevõtja nimi	K (kui see on määratud)	vaba tekst	jah	ei	jah
16	Emaettevõtja kontoomaniku tunnuscode (mille on andnud liidu register)	K (kui see on määratud)	ette määratud	jah	ei	ei
17	EPRTRi tunnuscode	K (kui see on määratud)	vaba tekst	jah	ei	jah
18	Laiuskraad	V	vaba tekst	jah	ei	jah
19	Pikkuskraad	V	vaba tekst	jah	ei	jah
20	Esimese heitkoguse aasta	K	vaba tekst			jah

Tabel VI-II. Käitise kontaktisiku andmed

	A	B	C	D	E	F
Teabeelemendi nr	Kontoandmeelement	Kohustuslik (K)/vabatahtlik (V)	Liik	Kas on ajakohastatav?	Kas haldaja peab ajakohastuse heaks kiitma?	Kas avaldatakse ELi tehingulogi avalikul veebisaidil?
1	Kontaktisik liikmesriigis – eesnimi	V	vaba tekst	jah	ei	ei
2	Kontaktisik liikmesriigis – perekonnanimi	V	vaba tekst	jah	ei	ei
3	Kontaktisiku aadress – riik	V	ette määratud	jah	ei	ei
4	Kontaktisiku aadress – piirkond või osariik	V	vaba tekst	jah	ei	ei

	A	B	C	D	E	F
Teabeelemendi nr	Kontoandmeelement	Kohustuslik (K)/vabatahtlik (V)	Liik	Kas on ajakohastatav?	Kas haldaja peab ajakohastuse heaks kiitma?	Kas avaldatakse ELi tehingulogi avalikul veebisaidil?
5	Kontaktisiku aadress – linn	V	vaba tekst	jah	ei	ei
6	Kontaktisiku aadress – sihtnumber	V	vaba tekst	jah	ei	ei
7	Kontaktisiku aadress – 1. rida	V	vaba tekst	jah	ei	ei
8	Kontaktisiku aadress – 2. rida	V	vaba tekst	jah	ei	ei
9	Kontaktisiku 1. telefoninumber	V	vaba tekst	jah	ei	ei
10	Kontaktisiku 2. telefoninumber	V	vaba tekst	jah	ei	ei
11	Kontaktisiku e-posti aadress	V	vaba tekst	jah	ei	ei

VII LISA

Õhusõidukikäitaja arvelduskonto avamiseks esitatav teave

1. III lisa tabeli III-I ja VII lisa tabeli VII-I kohane teave.
2. Õhusõidukikäitaja määratakse kontoomanikuks tabeli III-I kohaselt esitatud andmete alusel. Kontoomaniku nimena registreeritud nimi peab olema sama, mis seirekavas märgitud nimi. Kui seirekavas märgitud nimi on vananenud, kasutatakse nime, mis on märgitud kauplemisregistris või mida kasutab Eurocontrol.
3. Kui kontoomanik kuulub kontserni, esitab ta dokumendi, milles on selgelt näidatud kontserni struktuur. Kui see dokument on koopia, peab selle olema tõestatud koopiana kinnitanud notar või muu selline riikliku haldaja poolt määratud isik. Kui kinnitatud koopia on välja antud mujal kui koopiat nõudvas liikmesriigis, tuleb see legaliseerida, kui siseriiklikus õiguses ei ole sätestatud teisiti. Kinnitamise või legaliseerimise kuupäev ei tohi olla varasem kui kolm kuud enne taotlemise kuupäeva.
4. Kutsung on Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni (ICAO) kasutatav tähis lennuplaani lahtris 7, või kui see ei ole kättesaadav, õhusõiduki registreerimistähis.
5. Kui konto avamist taotleb juriidiline isik, võivad riiklikud haldajad nõuda järgmisi lisadokumente:
 - a) tõend juriidilise isiku registreerimise kohta;
 - b) pangakonto andmed;
 - c) kinnitus käibemaksukohustuslasena registreerimise kohta;
 - d) juriidilise isiku tegelikult kasu saava omaniku (nagu on määratletud direktiivi (EL) 2015/849 artikli 3 punktis 6) nimi, sünniaeg ja kodakondsus, sh omandiõiguse ja kontrolli omamise liik;
 - e) juriidilise isiku asutamisdokumentide koopia;
 - f) aastaaruande või viimaste auditeeritud finantsaruannete koopia, või kui auditeeritud finantsaruanded ei ole kättesaadaval, maksuameti või finantsjuhi templiga varustatud finantsaruannete koopia.
6. Selle asemel et nõuda käesoleva lisa kohase teabe esitamiseks paberdokumente, võivad riiklikud haldajad kasutada asjakohase teabe saamiseks digivahendeid, tingimusel, et sellised vahendid on kõnealuse teabe andmiseks siseriikliku õigusega lubatud.

Tabel VII-I. Õhusõidukikäitajate arvelduskontode kontoandmed

	A	B	C	D	E	F
Teabeelemendi nr	Kontoandmeelement	Kohustuslik (K)/vabatahtlik (V)	Liik	Kas on ajakohastatav?	Kas haldaja peab ajakohastuse heaks kiitma?	Kas avaldatakse ELi tehingulogi avalikul veebisaidil?
1	Komisjoni määruse (EÜ) nr 748/2009 kohane kordumatu kood	K	vaba tekst	jah	jah	jah
2	Kutsung (ICAO tähis)	V	vaba tekst	jah	jah	jah
3	Seirekava tunnuscode	K	vaba tekst	jah	jah	jah
4	Seirekava – esimene kohaldamisaasta	K	vaba tekst	jah	jah	jah

VIII LISA

Konto haldajale esitatav teave volitatud esindajate kohta

1. VIII lisa tabeli VIII-I kohane teave.

Tabel VIII-I. Volitatud esindaja andmed

	A	B	C	D	E	F
Teabeelemendi nr	Kontoandmeelement	Kohustuslik (K)/vabatahtlik (V)	Liik	Kas on ajakohastatav?	Kas haldaja peab ajakohastuse heaks kiitma?	Kas avaldatakse ELi tehingulogi avalikul veebisaidil?
1	Eesnimi	K	vaba tekst	jah	jah	ei
2	Perekonnanimi	K	vaba tekst	jah	jah	ei
3	Tiitel	V	vaba tekst	jah	ei	ei
4	Ametinimetus	V	vaba tekst	jah	ei	ei
5	Tööandja nimi	V	vaba tekst	jah	ei	ei
6	Tööandja osakond	V	vaba tekst	jah	ei	ei
7	Riik	K	ette määratud	ei	ei ole asjakohane	ei
8	Piirkond või osariik	V	vaba tekst	jah	jah	ei
9	Linn	K	vaba tekst	jah	jah	ei
10	Sihtnumber	K	vaba tekst	jah	jah	ei
11	Aadress – 1. rida	K	vaba tekst	jah	jah	ei
12	Aadress – 2. rida	V	vaba tekst	jah	jah	ei
13	1. telefoninumber	K	vaba tekst	jah	ei	ei
14	Mobiiltelefon	K	vaba tekst	jah	jah	ei
15	E-posti aadress	K	vaba tekst	jah	jah	ei
16	Sünniaeg	K	vaba tekst	ei	ei ole asjakohane	ei
17	Sünnikoht – linn	K	vaba tekst	ei	ei ole asjakohane	ei
18	Sünnikoht – riik	K	vaba tekst	ei	ei ole asjakohane	ei
19	Isikut tõendava dokumendi liik	K	valikvastused	jah	jah	ei

	A	B	C	D	E	F
Teabeelemendi nr	Kontoandmeelement	Kohustuslik (K)/vabatahtlik (V)	Liik	Kas on ajakohastatav?	Kas haldaja peab ajakohastuse heaks kiitma?	Kas avaldatakse ELi tehingulogi avalikul veebisaidil?
20	Isikut tõendava dokumendi number	K	vaba tekst	jah	jah	ei
21	Isikut tõendava dokumendi kehtivuse lõppkuupäev	K (kui see on määratud)	vaba tekst	jah	jah	ei
22	Riiklik registreerimisnumber	V	vaba tekst	jah	jah	ei
23	Eelistatav keel	V	valikvastused	jah	ei	ei
24	Õigused volitatud esindajana	K	valikvastused	jah	jah	ei

2. Kontoomaniku nõuetekohaselt allkirjastatud avaldus, milles ta väljendab soovi määrata teatav isik volitatud esindajaks ning kinnitab, et sellel volitatud esindajal on õigus tehinguid kontoomaniku nimel algatada, kinnitada või algatada ja kinnitada või et tal on õigus ainult lugemisõigusega juurdepääsule (nagu on sätestatud vastavalt artikli 20 lõigetes 1 ja 5).
3. Tõendid määratava esindaja isikusamasuse tuvastamiseks, milleks võib olla koopia ühest järgmistest dokumentidest:
 - a) isikutunnistus, mille on välja andud Euroopa Majanduspiirkonda või Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni kuuluv riik;
 - b) pass;
 - c) dokument, mida tunnustatakse kontot haldava riikliku haldaja siseriikliku õiguse alusel isikut tõendava dokumendina.
4. Tõendid määratava esindaja alalise elukoha aadressi kohta, milleks võib olla koopia ühest järgmistest dokumentidest:
 - a) punkti 3 kohaselt esitatud isikut tõendav dokument, kui selles on märgitud isiku alalise elukoha aadress;
 - b) riigiasutuse väljastatud muu isikut tõendav dokument, milles on märgitud isiku alalise elukoha aadress;
 - c) kui isiku alalise elukoha riik ei anna välja isikut tõendavaid dokumente, millele on märgitud alalise elukoha aadress, kohaliku omavalitsuse tõend selle isiku alalise elukoha kohta;
 - d) muu dokument, mida tunnustatakse konto haldaja liikmesriigis tavaliselt isiku alalise elukoha tõendina.
5. Määratava esindaja (v.a tõendajate volitatud esindajate) kohta karistusregistri andmed või muu dokument, mida konto haldaja tunnustab karistusregistri andmetena.

Selle asemel et nõuda karistusregistri andmete esitamist, võib riiklik haldaja paluda karistusregistri pidamise eest vastutaval pädeval asutusel esitada asjakohane teave elektrooniliselt kooskõlas siseriikliku õigusega.

Käesoleva punkti kohaselt esitatud dokumente ei tohi pärast konto esindaja määramise heakskiitmist säilitada.

6. Kui riiklikule haldajale esitatakse originaaldokument, võib ta teha sellest koopia ja koopia märke selle ehtsuse kohta.
7. Käesoleva lisa kohase tõendina võib esitada dokumendi koopia juhul, kui selle on tõestatud koopiana kinnitanud notar või muu selline riikliku haldaja poolt määratud isik. Ilma et see piiraks määruses (EL) 2016/1191 esitatud õigusnormide kohaldamist, tuleb dokumentide puhul, mis on välja antud mujal kui liikmesriigis, kus dokumendi koopia esitatakse, koopia legaliseerida, kui siseriiklikus õiguses ei ole sätestatud teisiti. Kinnitamise või legaliseerimise kuupäev ei tohi olla varasem kui kolm kuud enne taotlemise kuupäeva.

8. Konto haldaja võib nõuda, et esitatud dokumentidele lisatakse vandetõlge riikliku haldaja poolt määratud keelde.
 9. Selle asemel et nõuda käesoleva lisa kohase teabe esitamiseks paberdokumente, võivad riiklikud haldajad kasutada asjakohase teabe saamiseks digivahendeid, tingimusel, et sellised vahendid on kõnealuse teabe andmiseks siseriikliku õigusega lubatud.
-

IX LISA

Aastaste heiteandmete esitamise vormid

1. Käitajate heiteandmed peavad sisaldama tabeli IX-I kohast teavet, võttes arvesse heiteandmete esitamiseks kasutatavat elektroonilist formaati, mida on kirjeldatud artikli 75 kohases andmevahetust käsitlevas ja tehnilises kirjelduses.

Tabel IX-I. Käitajate heiteandmed

1	Käitise tunnuscode:		
2	Aruandeaasta		
<i>Kasvuhoonegaaside heide</i>			
		<i>tonnides</i>	<i>CO₂-ekvivalenttonnides</i>
3	CO ₂ heide		
4	N ₂ O heide		
5	PFC heide		
6	Koguheide	—	Σ (C3 + C4 + C5)

2. Õhusõidukikäitajate heiteandmed peavad sisaldama tabeli IX-II kohast teavet, võttes arvesse heiteandmete esitamiseks kasutatavat elektroonilist formaati, mida on kirjeldatud artikli 75 kohases andmevahetust käsitlevas ja tehnilises kirjelduses.

Tabel IX-II. Õhusõidukikäitajate heiteandmed

1	Õhusõidukikäitaja tunnuscode:		
2	Aruandeaasta		
<i>Kasvuhoonegaaside heide</i>			
		<i>CO₂ tonnides</i>	
3	Riigisisene heide (seotud kõigi lendudega, mis on väljunud liikmesriigi territooriumil asuvalt lennuväljalt ja saabunud sama liikmesriigi territooriumil asuvalle lennuväljale)		
4	Mitteriigisisene heide (seotud kõigi lendudega, mis on väljunud liikmesriigi territooriumil asuvalt lennuväljalt ja saabunud muu liikmesriigi territooriumil asuvalle lennuväljale)		
5	Koguheide	Σ (C3 + C4)	

X LISA

Riiklik eraldustabel

Rea nr		Tasuta eraldatud üldiste LHÜde kogus					
		Vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõikele 7	Vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 10c (ülekantavad LHÜd)		Vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ muule sättele	Kokku	
1	Liikmesriigi kood						Sisestatakse käsitsi
2	Käitise tunnuscode						Sisestatakse käsitsi
3	Eraldatav kogus:						
4	aastal X						Sisestatakse käsitsi
5	aastal X + 1						Sisestatakse käsitsi
6	aastal X + 2						Sisestatakse käsitsi
7	aastal X + 3						Sisestatakse käsitsi
8	aastal X + 4						Sisestatakse käsitsi
9	aastal X + 5						Sisestatakse käsitsi
10	aastal X + 6						Sisestatakse käsitsi
11	aastal X + 7						Sisestatakse käsitsi
12	aastal X + 8						Sisestatakse käsitsi
13	aastal X + 9						Sisestatakse käsitsi

Ridu nr 2–13 korratakse iga käitise kohta.

XI LISA

Riiklik lennunduse eraldustabel

Rea nr		Tasuta eraldatud lennunduse LHÜde kogus			
		Vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 3e	Vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 3f	Kokku	
1	Liikmesriigi kood				Sisestatakse kä-sitsi
2	Õhusõidukikäitaja tunnuscode				Sisestatakse kä-sitsi
3	Eraldatav kogus				
4	aastal X				Sisestatakse kä-sitsi
5	aastal X + 1				Sisestatakse kä-sitsi
6	aastal X + 2				Sisestatakse kä-sitsi
7	aastal X + 3				Sisestatakse kä-sitsi
8	aastal X + 4				Sisestatakse kä-sitsi
9	aastal X + 5				Sisestatakse kä-sitsi
10	aastal X + 6				Sisestatakse kä-sitsi
11	aastal X + 7				Sisestatakse kä-sitsi
12	aastal X + 8				Sisestatakse kä-sitsi
13	aastal X + 9				Sisestatakse kä-sitsi

Ridu nr 2–13 korratakse iga õhusõidukikäitaja kohta.

XII LISA

Enampakkumistabel

Rea nr	Teave enampakkumisplatvormi kohta				
1	Enampakkumisplatvormi tunnuscode				
2	Enampakkumise seire teostaja isikuandmed				
3	Enampakkumise tagatiste üleandmise konto number				
4	Teave üksikute enampakkumiste kohta (üldised LHÜd/lennunduse LHÜd)				
5	Konkreetne enampakkumise maht	Enampakkumise tagatiste üleandmise kontole üleandmise kuupäev ja kellaeg	Iga enampakkumisega seotud enampakkumise korraldaja(te) isikuandmed	Vastava(te) enampakkumise korraldaja(te) arvele langev maht enampakkumise konkreetsest mahust, sealhulgas, kui see on asjakohane, direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõike 8 kohaste LHÜde vastavast mahust	Sisestatakse käsitsi
6					Sisestatakse käsitsi
7					Sisestatakse käsitsi
8					Sisestatakse käsitsi
9					Sisestatakse käsitsi
10					Sisestatakse käsitsi
11					Sisestatakse käsitsi
12					Sisestatakse käsitsi
13					Sisestatakse käsitsi
14					Sisestatakse käsitsi
15					Sisestatakse käsitsi
16					Sisestatakse käsitsi
17					Sisestatakse käsitsi
18					Sisestatakse käsitsi
19					Sisestatakse käsitsi

XIII LISA

Põhihaldaja aruandlusnõuded

I. Liidu registri teave, mis on seotud ELi HKSiga

Üldsusele kättesaadav teave

1. ELi tehingulogi avalikul veebisaidil avaldatakse iga konto kohta järgmine teave:

- kogu teave, mille kohta on III lisa tabeli III-I, VI lisa tabeli VI-I ja VII lisa tabeli VII-I lahtrisse „Kas avaldatakse ELi tehingulogi avalikul veebisaidil?“ märgitud „jah“;
- LHÜd, mis on eraldatud igale kontoomanikule vastavalt artiklitele 48 ja 50;
- konto olek vastavalt artikli 9 lõikele 1;
- esimese heitkoguse aasta ja viimase heitkoguse aasta;
- artikli 6 kohaselt tagastatud LHÜde arv;
- tõendatud heitkoguste arvnäitaja koos selle parandustega käitaja arvelduskontoga seotud käitise kohta aastal X avaldatakse alates aasta (X+1) 1. aprillist;
- tähis ja lause, mis näitab, kas käitaja arvelduskontoga seotud käitis või õhusõidukikäitaja on tagastanud 30. aprilliks sellise arvu LHÜsid, mis vähemalt võrdub tema kõikide eelmiste aastate heitkogustega.

Punktides a–d osutatud teavet ajakohastatakse iga 24 tunni järel.

Punkti g kohaselt avaldatavad tähised ja laused on esitatud tabelis XIV-I. Tähist ajakohastatakse 1. mail ning see ei muutu enne järgmise aasta 1. maid (välja arvatud *-ga märgitud juhtudel, mida kirjeldatakse tabeli XIV-I real nr 5), kui kontot enne ei suleta.

Tabel XIV-I. Nõuetele vastavuse laused

Rea nr	Nõuetele vastavuse arvnäitaja vastavalt artiklile 33	Kas tõendatud heitkogused on registreeritud kogu eelmise aasta eest?	Tähis	Lause
			avaldatakse ELi tehingulogi avalikul veebisaidil	
1	0 või mis tahes positiivne arv	jah	A	„30. aprilliks tagastatud LHÜde arv on suurem kui tõendatud heitkoguste arv või sellega võrdne.“
2	mis tahes negatiivne arv	jah	B	„30. aprilliks tagastatud LHÜde arv on väiksem kui tõendatud heitkoguste arv.“
3	mis tahes arv	ei	C	„Eelmise aasta tõendatud heitkoguste arv ei olnud 30. aprilliks sisestatud.“
4	mis tahes arv	ei (sest liikmesriigi registris oli LHÜde tagastamise ja/või tõendatud heitkoguste arvu ajakohastamise protsess peatatud)	X	„Tõendatud heitkoguste arvu sisetamine ja/või LHÜde tagastamine ei olnud kuni 30. aprillini võimalik, sest liikmesriigi registris oli LHÜde tagastamise ja/või tõendatud heitkoguste arvu ajakohastamise protsess peatatud.“
5	mis tahes arv	jah või ei (kuid seejärel ajakohastatud pädeva asutuse poolt)	* [lisatakse esialgsele tähisele]	„Pädev asutus on esitanud tõendatud heitkoguste hinnangulise arvu või tõendatud heitkoguste arvu korrigeerinud.“

2. ELi tehingulogi avalikul veebisaidil avaldatakse järgmine üldteave, mida ajakohastatakse iga 24 tunni järel:
 - a) iga liikmesriigi riiklik eraldustabel, kus on näidatud ka kõik tabelisse artikli 47 kohaselt tehtud muudatused;
 - b) iga liikmesriigi riiklik lennunduse eraldustabel, kus on näidatud ka kõik tabelisse artikli 49 kohaselt tehtud muudatused;
 - c) liidu registri kõikidel kasutajakontodel hoitavate LHÜde koguarv eelmise päeva seisuga;
 - d) tasud, mida võtavad riiklikud haldajad vastavalt artiklile 81.
3. ELi tehingulogi avalikul veebisaidil avaldatakse iga aasta 30. aprillil järgmine üldteave:
 - a) liikmesriigi eelmisel kalendriaastal tõendatud heitkoguste summa, mida väljendatakse protsendina sellele eelnenud aasta tõendatud heitkoguste summast;
 - b) teatava liikmesriigi hallatavatel kontodel olnud protsentuaalne osa kõikide LHÜde ja Kyoto ühikute ülekannete arvust ja mahust eelmisel kalendriaastal;
 - c) teatava liikmesriigi hallatavatel kontodel olnud protsentuaalne osa kõikide LHÜde ja Kyoto ühikute selliste ülekannete arvust ja mahust eelmisel kalendriaastal, mis on tehtud eri liikmesriikide hallatavate kontode vahel.
4. ELi tehingulogi avaldab oma avalikul veebisaidil järgmise teabe iga lõpuleviidud ja ELi tehingulogis 30. aprilliks registreeritud tehingu kohta teabe registreerimisele järgneva kolmanda aasta 1. mail:
 - a) ülekande teinud konto omaniku nimi ja konto identifikaator;
 - b) ülekande saanud konto omaniku nimi ja konto identifikaator;
 - c) tehingu osaks olevate LHÜde või Kyoto ühikute kogus koos riigikoodiga, kuid ilma LHÜ kordumatu tunnuskoodita ja Kyoto ühiku kordumatu seerianumbriga;
 - d) tehingu tunnuskood;
 - e) tehingu lõpuleviimise kuupäev ja kellaaeg (Kesk-Euroopa aja järgi);
 - f) tehingu liik.

Esimene lõik ei kehti tehingute kohta, mille puhul on nii ülekande teinud kui ka saanud konto HKSi halduskonto vastavalt I lisa tabelile I-I.
5. Iga aasta 1. mail avaldatakse järgmine teave lepingute kohta, mis on jõus vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 25 ja registreeritud ELi tehingulogis 30. aprilliks:
 - a) kõigil liidu registri kontodel hoitavad LHÜd, mis on antud välja seotud HKSiS;
 - b) selliste seotud HKSiS välja antud LHÜde arv, mida kasutatakse ELi HKSiS nõuete täitmiseks;
 - c) selliste seotud HKSiS välja antud LHÜde summa, mis kanti eelmisel kalendriaastal üle liidu registri kontodele;
 - d) selliste LHÜde summa, mis kanti eelmisel kalendriaastal üle seotud HKSi kontodele.

Kontoomanikele kättesaadav teave

6. Liidu register avaldab liidu registri veebisaidi selles osas, mis on kättesaadav ainult kontoomanikele, järgmise teabe, mida ajakohastatakse reaalajas:
 - a) kontodel hoitavad LHÜd ja Kyoto ühikud koos riigikoodiga ning vastavalt vajadusele märkega selle kohta, millisel kümneaastasel perioodil on LHÜd loodud, kuid ilma LHÜ kordumatu tunnuskoodita ja Kyoto ühiku kordumatu seerianumbriga;

- b) asjaomase kontoomaniku algatatud kavandatavate tehingute loetelu koos järgmiste andmetega iga kavandatava tehingu kohta:
- i) käesoleva lisa punktis 4 loetletud elemendid;
 - ii) ülekande saanud konto number ja konto omaniku nimi;
 - iii) tehingu algatamise ettepaneku tegemise kuupäev ja kellaaeg (Kesk-Euroopa aja järgi);
 - iv) selle kavandatava tehingu praegune olek;
 - v) kõik vastusekoodid, mis on saadud pärast registri ja ELi tehingulogi tehtud kontrolli;
- c) loetelu LHÜdest või Kyoto ühikutest, mis on lõpuleviidud tehingute tulemusena sellelt kontolt või sellele kontole üle kantud, märkides iga tehingu kohta:
- i) punktis 4 loetletud elemendid;
 - ii) ülekande teinud ja ülekande saanud konto number ja konto omaniku nimi.
-